

รายงานเรื่อง

ความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ไทย

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อ้อมเดือน สดมนิ

ดร.สุภาพร ณะชำนันท

ดร.สธัญ ภู่ง

ปัทมา เกตุอำ

ฐาศุกร์ จันประเสริฐ

โครงการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งในโครงการวิจัยพุทธศาสนศึกษา

ของ

ศูนย์พุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี พ.ศ. 2551

รายงานเรื่อง

ความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ไทย

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อ้อมเดือน สดมณี

ดร.สุภาพร ธาระชาพันธ์

ดร.สรณ ภู่ง

ปัทมา เกตุอำ

ฐาศุกร์ จันประเสริฐ

โครงการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งในโครงการวิจัยพุทธศาสนศึกษา

ของ

ศูนย์พุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปี พ.ศ. 2551

ข้อมูลและความเห็นในงานวิจัยเป็นของผู้วิจัย ศูนย์พุทธศาสนศึกษาไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

ชื่อโครงการวิจัย

ความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ไทย

ชื่อผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อ้อมเดือน สดมณี , ดร.สุภาพร ณะชานันท์
ดร.สรณ ภู่ง , ปัทมา เกตุอำ , ฐาศุกร์ จันประเสริฐ

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ไทย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทในด้านต่าง ๆ ของพระสงฆ์ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันทางเพศ อายุ อาชีพ การศึกษาและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา จำนวน 1,000 คน จาก 5 จังหวัดในเขตภาคกลาง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วทำการใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ค่าที (T-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางทาง (One way Analysis of Variance) การวิเคราะห์ทั้งหมดกระทำในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยตามลักษณะชีวสังคม

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลักและการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนายโชคชะตา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สมรสแล้วและกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในลักษณะอื่น ๆ เช่น ตามความสะดวก มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า บทบาทพระสงฆ์ที่พึงมี ควรเป็นดังนี้ตามลำดับ 1) บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรม การสอนวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น 2) บทบาทด้านการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอน เป็นวิทยากรอบรมจริยธรรมในโรงเรียน

เขียนหนังสือ ตำราหรือเอกสารเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน เป็นต้น 3) บทบาทด้านการพัฒนา เช่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรม พัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นต้น 4) บทบาทด้านการสงเคราะห์ เช่น ให้ยืมสิ่งของ เลี้ยงเด็กกำพร้า เป็นต้น 5) บทบาทด้านสุขภาพอนามัย เช่น รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น และ 6) บทบาทด้านความเชื่อและพิธีกรรม เช่น ปลุกเสกเครื่องรางของขลัง ดูดวง ไ้ห่วย เป็นต้น

Project Title **Thai People's Opinion about Monk Role**
Name of the Investigators **Omduean Sodmanee , Supaporn Thanachanun ,**
Sadhon Phukong , Pattama Ket-um , Thasuk Junprasart

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the Thai people's opinions towards the Buddhist monks' role. The data were collected, using a questionnaire, from a sample of 1000 Thai people residing in 5 provinces, Central Thailand. Means, Standard Deviation, T-test and One Way Analysis of Variance were employed to analyze the collected data.

The results of the study were as follows : The entire samples are of the opinions that Thai Buddhist monks play a much importing role in the following : education for monks and novices, conservation of natural resources and environment, writing Buddhist books and texts, nursing and caring of orphans, promoting occupation and living standard of the local people, making miraculous charms potent by magic incantation, giving people instructions for practice of meditation, inculcation in people morals and right livelihood, preaching Dhamma through mass media and performing for people religious ceremonies such as house-warming blessing a signboard by making holy marks with sachet powder, ect. It was also found that the most importing role performed by Thai Buddhist monks was providing education for monks and novices while the least importing role was fortune telling.

According to the sample's opinions, the desirable roles of the Thai Buddhist monks should be composed of the following : 1) the role of preaching the Buddha's teachings such as giving Dhamma sermon, Dhamma lectures, meditation instruction ; 2) the role of providing education such as being instructors for morals classes in schools , writing Buddhist books and texts ; 3) the development roles such as conserving environment and culture, promoting occupation and living standard of people ; 4) the role of providing welfare such as lending materials, housing and caring of orphans ; 5) the role of providing health care such as curing a sickness ; and 6) the role of belief and ceremony such as making miraculous charms, telling fortune, giving a hint of lottery.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นตัวแทนจาก 5 จังหวัดทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจนดำเนินงานวิจัยสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณศูนย์พุทธศาสน์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการวิจัย

ขอขอบคุณผู้ช่วยนักวิจัยหลายๆ ท่าน ที่ช่วยรวบรวมข้อมูลและจัดพิมพ์เข้าเล่มงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขออุทิศงานวิจัยฉบับนี้เพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนาและสถาบันสงฆ์ให้มีความมั่นคงยืนยงเคียงคู่สังคมไทยสืบไป

อ้อมเดือน สดมณี และคณะ

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อ	
กิตติกรรมประกาศ	
สารบัญ	
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตในการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
2 แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	4
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์กับสังคมไทย	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
สมมติฐานการวิจัย	23
3 วิธีดำเนินการวิจัย	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	24
การหาคุณภาพเครื่องมือ	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	26
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	122
บรรณานุกรม	128
ภาคผนวก	132

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหาที่ทำการวิจัย

พระพุทธศาสนาถือได้ว่าเป็นศาสนาประจำชาติไทยและมีบทบาทในการดำเนินชีวิต เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจของคนไทยมาช้านาน ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของพุทธศาสนาคือ พระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุทธ หมายถึง พระพุทธเจ้าผู้ให้กำเนิดศาสนาพุทธ พระธรรม หมายถึง หลักธรรมคำสั่งสอนที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบและสั่งสอน และพระสงฆ์ หมายถึง ผู้ดำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ถาวรด้วยการปฏิบัติและเผยแผ่หลักธรรมคำสั่งสอนแก่คนทั่วไป

สังคมชาวพุทธหรือสังคมไทยในอดีตนั้น พระสงฆ์มีบทบาทค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นในยามบ้านเมืองสงบ พระสงฆ์ถือได้ว่าเป็นผู้นำชุมชนที่มีผู้ให้การนับถืออย่างมาก และในยามบ้านเมืองเกิดภาวะวิกฤต เช่น เกิดสงคราม พระสงฆ์ก็ยังมิบทบาทสำคัญในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ทหารหาญทั้งหลาย ดังนั้น ในประเทศไทยพุทธศาสนาและพระสงฆ์จึงได้รับการทำนุบำรุงอย่างต่อเนื่องสืบมา ซึ่งตามหลักพระวินัยได้มีการกำหนดหน้าที่ของพระสงฆ์ไว้อย่างชัดเจนคือ ช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์โดยอาศัยเมตตาและกรุณาธรรม ดังพระพุทธวาทะที่ว่า “ดูกรภิกษุทั้งหลาย...พวกเธอจงเที่ยวจาริกเพื่อประโยชน์และความสุขแก่คนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์...” (พระราชนิพนธ์, 2530 : 4) จากพระพุทธวาทะดังกล่าว พระมหาประยุทธ์ (2513 : 60-1) กล่าวว่า พระสงฆ์มีบทบาททั้งที่เกี่ยวกับตนเองและสังคมดังต่อไปนี้ บทบาทต่อตนเองและสังคมสงฆ์ คือ การมีหน้าที่ศึกษาและปฏิบัติตามหลักธรรมให้ถูกต้องเพื่อความบริสุทธิ์ของตนเองและสถาบันสงฆ์และบทบาทต่อสังคมทุกชั้น คือ ให้การศึกษา เผยแผ่และสงเคราะห์ ซึ่งพระราชนิพนธ์ (2527 : 205-206) ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์ในอดีตไว้ดังนี้

1) เป็นสถานศึกษา สำหรับชาวบ้านส่งบุตรธิดามารับการฝึกอบรมทางศีลธรรมและวิชาการต่าง ๆ

2) เป็นสถานสงเคราะห์

3) เป็นสถานพยาบาล ที่แจกจ่ายบอกยาและรักษาผู้ป่วยตามภูมิรู้ของคนสมัยนั้น

4) เป็นที่พักเดินทาง

5) เป็นสโมสร ที่พบปะสังสรรค์ หย่อนใจหาความรู้เพิ่มเติม

- 6) เป็นสถานบันเทิง จัดงานเทศกาลและมหรสพต่าง ๆ
- 7) เป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรม ที่รวบรวมศิลปกรรมต่าง ๆ ของชาติ
- 8) เป็นที่ใกล้เคียงข้อพิพาท เป็นที่ปรึกษา แก้ปัญหาชีวิตและครอบครัวของชาวบ้าน
- 9) เป็นคลังพัสดุ สำหรับเก็บของต่าง ๆ ซึ่งชาวบ้านจะได้ใช้ร่วมกันเมื่อมีงานต่าง ๆ หรือ ยืมไปใช้ได้
- 10) เป็นศูนย์กลางการบริหารหรือปกครอง ที่กำนันผู้ใหญ่จะเรียกลูกบ้านมาประชุมกัน
- 11) เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมหรือให้บริการด้านพิธีกรรมอันเป็นเรื่องที่ผูกพันกับชีวิตของคนในระยะต่าง ๆ

นอกจากนี้ ชวนะ ภวกันันท์ (2527) ยังสรุปถึงบทบาทของพระสงฆ์ที่ควรจะต้องมี คือ การสั่งสอนธรรม อบรมศีลธรรมแก่ประชาชน การกระทำตนเป็นตัวอย่างแห่งความดี การช่วยชาติประหยัดเศรษฐกิจตามวิสัยของสงฆ์ การช่วยด้านการศึกษาอบรมบุตรธิดา การสงเคราะห์ทางจิตใจแก่ประชาชนและการเป็นผู้นำในการพัฒนาสังคม หน้าที่ของพระสงฆ์เป็นการแสดงว่าพระสงฆ์นั้นเป็นตัวแทนของพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ถ้าในยุคใดพระสงฆ์ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวคลาดเคลื่อน ในยุคนั้นประชาชนก็จะขาดความนับถือ สังคมไม่เห็นคุณค่าทางพระพุทธศาสนา และพระพุทธศาสนาก็จะเสื่อมลง แต่ถ้าในยุคใดที่พระสงฆ์ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วน ในยุคนั้นพระสงฆ์จะมีประชาชนนับถือมาก และพระพุทธศาสนาก็จะรุ่งเรือง ซึ่งทำให้เป็นศูนย์รวมทางจิตใจ และเมื่อมีประชาชนมานับถือก็จะสร้างโบราณวัตถุและโบราณสถาน ดังนั้นพระสงฆ์จึงมีความสำคัญในฐานะเป็นตัวแทนของพระพุทธศาสนาที่สืบต่อพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง และ กฤษณานันทเพชร (2540 : 156) ได้เสนอบทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาสังคมไว้ 5 ประการ คือ บทบาทด้านการพัฒนาจิตวิญญาณ ได้แก่ การนำหลักธรรมมาขัดเกลาจิตใจของพุทธศาสนิกชนให้ดีขึ้น บทบาทด้านการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การบูรณปฏิสังขรณ์วัดวาอารามและการรักษาประเพณีทางพุทธศาสนา บทบาทด้านการเผยแผ่ ได้แก่ การศึกษาธรรมะและนำไปเผยแผ่ให้ประชาชนได้รู้ตาม บทบาทด้านให้การศึกษา ได้แก่ การสอนวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้เยาวชนและประชาชน และบทบาทด้านสังคมสงเคราะห์ ได้แก่ การช่วยเหลือทั้งด้านวัตถุและจิตใจแก่พุทธศาสนิกชน

แต่ปัจจุบันในภาวะการณ์ที่โลกได้เกิดเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม ซึ่งล้วนส่งผลต่อส่วนต่าง ๆ ในสังคมรวมทั้งพุทธศาสนาและสถาบันสงฆ์ด้วยโดยเฉพาะเกิดการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์ อีกทั้งวัดและพระสงฆ์ไม่ได้เป็นศูนย์กลางทางสังคมเหมือนในอดีต พระสงฆ์ไม่ได้รับการยอมรับในฐานะผู้นำทางจิตใจและทางสังคมเหมือนที่ผ่านมา ประชาชนมาวัดตามเทศกาล ประเพณีต่าง ๆ มากกว่า

เข้าวัดเพื่อศึกษาธรรมะหรือต้องการความสงบทางจิตใจ ทำให้บทบาทหน้าที่บางอย่างของพระสงฆ์ของหายไป เช่น บทบาทด้านสุขภาพ เนื่องจากมีองค์กรอื่น เช่น องค์กรภาครัฐ เป็นผู้ปฏิบัติแทน นอกจากนี้พระสงฆ์มีบทบาทหน้าที่ใหม่ ๆ ขึ้น เช่น บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารคณะสงฆ์ บทบาทหน้าที่ด้านวิชาการ บทบาทหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อม บทบาทหน้าที่ทางการเมือง บทบาทหน้าที่ในการพัฒนาสังคม เป็นต้น ซึ่งบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ซึ่งบางบทบาทหน้าที่อาจเป็นบทบาทที่สังคมอาจเห็นว่าไม่ควรเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์หรือบางบทบาทหน้าที่ที่เป็นหน้าที่ของพระสงฆ์แต่เดิมได้มีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปในทางต่าง ๆ อย่างชัดเจน ดังนั้น ศูนย์พุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงสนใจศึกษาว่า สังคมหรือประชาชนในปัจจุบันมีความคิดเห็นหรือรู้สึกอย่างไรกับบทบาทของพระสงฆ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงเสนอโครงการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทในด้านต่าง ๆ ของพระสงฆ์

ขอบเขตในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ ความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทในด้านต่าง ๆ ของพระสงฆ์

สถานที่ทำการวิจัย จังหวัดในเขตภาคกลาง

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 12 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาทพระสงฆ์ไทย หมายถึง การแสดงพฤติกรรมตามหน้าที่ตามฐานะตำแหน่งที่ตนครองอยู่ของพระสงฆ์ไทยที่มีต่อตนเองและสังคม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาสามารถรวมเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในปัจจุบันและสามารถเสนอแนะเป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์ในด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันแก่องค์กรภาครัฐและเอกชนที่ทำงานหรือมีความเกี่ยวข้องกับองค์กรทางศาสนาต่าง ๆ

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของพระสงฆ์ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
2. แนวคิดเกี่ยวกับพุทธศาสนากับสังคมไทยและบทบาทของพระสงฆ์กับสังคมไทย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

ความหมายของบทบาท

คำว่า บทบาท (Role) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (2525 : 453) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการกระทำหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู ซึ่งสอดคล้องกับ งามพิศ สัตย์สงวน (2532 : 101) ที่ให้ทัศนะว่า บทบาทคือพฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคมเพื่อให้คู่สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น นอกจากนี้ ชูดา จิตพิทักษ์ (2528 : 61) มีความเห็นว่าโดยทั่วไปบทบาทอาจพิจารณาได้ 2 ความหมาย คือ 1) พิจารณาในด้านโครงสร้างทางสังคม บทบาท หมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ ซึ่งแสดงลักษณะโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น และ 2) พิจารณาในด้านการกระทำต่อกันหรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคม บทบาทจึงหมายถึงผลสืบเนื่องที่มีแบบแผนของการกระทำเกิดการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสถานภาพการปฏิสัมพันธ์นั้น

นอกจากนี้ สงวนศรี วิรัชชัย (2527 : 23-24) กล่าวว่าถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งจะพบบทบาทอยู่ 5 ลักษณะ คือ

- 1) บทบาทตามที่กำหนด หมายถึง บทบาทที่สังคม กลุ่มหรือองค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่มหรือองค์กรนั้น ๆ
- 2) บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังว่าผู้อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติ

3) บทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่ง คิดและเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่

4) บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง

5) บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้รับทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งมักจะมีการเลือกรับรู้และรับรู้ที่ผิดไปจากความเป็นจริงได้

สำหรับ เลวิงสัน (Levingson. 1964 : 284-285) ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการดังนี้

1) บทบาท หมายถึง ปทัสถาน ความคาดหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบและอื่น ๆ ที่มีลักษณะในตนเองเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้บทบาทตามความหมายนี้ คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปถึงการบ่งชี้หน้าที่อันควรกระทำ

2) บทบาท หมายถึง ความเป็นไปของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่คิดและกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

3) บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคมหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แนวทางที่บุคคลพึงกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

ฮอยล์ (Hoyle. 1969 : 39) ได้กล่าวไว้ว่า “บทบาท” มาจากคำเต็มว่า “บทบาททางสังคม” ซึ่งหมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่เหมือนกันของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเดียวกันหรืออยู่ในสังคมเดียวกัน และรวมตลอดถึงแบบพฤติกรรมที่ผูกพันหรือขึ้นอยู่กับความคาดหวังของสมาชิกอื่น ๆ ในสังคมด้วย

เชลเลนเบิร์ก (Chellenberg. 1970) กล่าวถึงบทบาทในเชิงพฤติกรรมทางสังคมว่า บทบาทหมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและพฤติกรรมซึ่งสมาชิกในสังคมคาดหวังจะให้บุคคลนั้นประพฤติ

กู๊ด (Good. 1973 : 502) อธิบายความหมายของบทบาทไว้ 2 ลักษณะด้วยกันคือ ลักษณะที่แสดงออกของบุคคลภายในกลุ่มและลักษณะที่เป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่คาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลตามความคาดหวังของสังคม

นอกจากนี้บรูม (Broom) และเซลซนิก (Selznick. 1977 : 34-35) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ดังนี้

1) บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ (The Socially Prescribed or Ideal Role) เป็นบทบาทที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้

2) บทบาทที่ควรกระทำ (The Perceived Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำในหน้าที่ตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งอาจไม่ตรงตามบทบาทที่กำหนดไว้ ไม่ตรงตามอุดมคติทุกประการและอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลก็ได้

3) บทบาทที่กระทำจริง (The Performed Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจริงตามความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคม ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้นโดยตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ จะโดยตั้งใจหรือถูกบังคับ ซึ่งแต่ละบุคคลสามารถมีและแสดงบทบาทได้หลายอย่างและบุคคลที่อยู่ในแต่ละสังคมย่อมมีบทบาทที่แตกต่างกัน ตามปกติเมื่อบุคคลมีสถานภาพใดย่อมแสดงบทบาทให้สอดคล้องกับที่สังคมคาดหวัง สถานภาพเป็นโครงสร้างของสังคม ส่วนบทบาทเป็นพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นบุคคลควรเข้าใจในบทบาทของตนเป็นอย่างดี โดยบทบาทที่เป็นภาระหน้าที่หรือรูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลต้องกระทำเมื่อดำรงสถานภาพใดสถานภาพหนึ่ง หรือตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งการกระทำหรือรูปแบบพฤติกรรมดังกล่าว เป็นผลมาจากความหวังของบุคคลอื่น ๆ ในสังคม รวมทั้งความคิดเห็นของผู้ดำรงตำแหน่งหรือเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ และสิทธิของตนตามสถานภาพในสังคม

แนวคิดและความสำคัญเกี่ยวกับบทบาท

ลินตัน (Linton. 1936 : 113-115) ได้ให้แนวความคิดในเรื่องสถานภาพ (Status) และบทบาท (Role) เขาเห็นว่าสถานภาพเป็นนามธรรม หมายถึง ฐานะหรือตำแหน่งจะเป็นเครื่องกำหนดบทบาทของตำแหน่งนั้น ๆ ว่าตำแหน่งนั้นจะมีการกิจอย่างไรบ้าง ดังนั้นเมื่อมีตำแหน่งเกิดขึ้น สิ่งที่ควบคู่มากับตำแหน่งก็คือบทบาทของตำแหน่ง ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ จนกล่าวได้ว่า ไม่อาจจะมีบทบาทได้โดยปราศจากตำแหน่งหรือไม่อาจมีตำแหน่งได้โดยปราศจากบทบาท บทบาทและตำแหน่งควบคู่กันเสมอ เปรียบเสมือนเหรียญ ถ้าด้านหนึ่งของเหรียญคือตำแหน่ง อีกด้านหนึ่งของเหรียญก็คือบทบาทนั่นเอง

พาร์สันและซีล (Parsons and Shils. 1951 : 4) กล่าวว่า สถานภาพและบทบาทเป็นหน่วยของระบบสังคม โดยยอมรับว่าสถานภาพและบทบาทเป็นคุณลักษณะของผู้แสดงในสังคมนั้น ๆ บทบาทคือ การจัดระเบียบของผู้เริ่มแสดง เป็นการสร้างและกำหนดการมีส่วนร่วมของเขาในกระบวนการที่มีการกระทำร่วมกัน ซึ่งเป็นการร่วมความคาดหวังที่เกี่ยวกับตนเองและบุคคลอื่นที่เขามีความสัมพันธ์ด้วย ส่วนสถานภาพคือ ตำแหน่งของผู้แสดงภายในสถาบัน เป็นตำแหน่งของผู้แสดงภายในระบบสังคม ซึ่งอาศัยกลไกของสังคมเป็นตัวกำหนด

เกรชและคณะ (Krech and Others. 1962 : 28) ได้กล่าวว่า บทบาท เป็นแบบแผน ความต้องการ เป้าประสงค์ ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมและการกระทำของสมาชิกที่ชุมชนคาดหวังว่า จะต้องเป็นตามลักษณะของตำแหน่งนั้น ๆ หรืออาจกล่าวสั้น ๆ ว่า บทบาทคือสิทธิหน้าที่ในการกระทำของบุคคลหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่นในสังคมตามสถานภาพของตนเอง

เบอร์โล (Berlo. 1966 : 153) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะบทบาทไว้ดังนี้

- 1) บทบาทที่ถูกกำหนดไว้ (Role Prescriptions) คือ บทบาทที่กำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง
- 2) บทบาทที่กระทำจริง (Role Descriptions) คือ บทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงเมื่ออยู่ในบทบาทนั้น ๆ
- 3) บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Role Expectations) คือ บทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้น ๆ ควรกระทำอย่างไร

ลินเดอร์สมิตและคณะ (Lindersmith and Others. 1975 : 400 อ้างถึงใน งามพิศ สัตย์สงวน, 2532 : 105) กล่าวว่า บทบาทของคนใดคนหนึ่งจะต้องประกอบด้วยลักษณะดังนี้

1. ต้องเป็นแบบหรือลักษณะเฉพาะของตนเอง
 2. พฤติกรรมในสถานการณ์ที่กำหนดให้นั้นจะต้องพอเหมาะกับลักษณะเฉพาะของตน
 3. ภูมิหลังของการกระทำที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น ๆ จะเป็นตัวชี้แนวทางในการกระทำที่จะเกิดขึ้น
 4. ในการแสดงบทบาทนั้น ๆ จะต้องมีการประเมินผลด้วยตัวเองและผู้อื่น
- ส่วนโคเฮน (Cohen. 1979 : 35) ได้เสนอเกี่ยวกับบทบาทไว้ดังนี้

1) บทบาทที่ถูกกำหนด (Prescribed Role) เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ให้ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่ง แม้ว่าบุคคลบางคนจะไม่ได้ประพฤติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น เราก็ยังคงยอมรับว่าบุคคลจะต้องปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้

2) บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Role) เป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่ง

3) บทบาทที่กระทำจริงเป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพได้กระทำจริง ซึ่งอาจเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวัง หรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวัง หรืออาจเป็นบทบาทตามที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวังด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทในรูปแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ถ้าบทบาททั้งหลายมีความสอดคล้องกัน โดยเฉพาะบทบาทตามความคิดของผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ก็จะเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมที่ราบรื่น แต่

ถ้าบทบาทดังกล่าวไม่สอดคล้องกันเช่น บทบาทที่ปฏิบัติจริงไม่ตรงกับบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวังไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง ฯลฯ สถานการณ์เช่นนี้ จะทำให้เกิดความขัดแย้งของบทบาท (Role Conflicts)

สำหรับความสำคัญบทบาทนั้นจะ 1) ทำให้เกิดการแบ่งหน้าที่ระหว่างสมาชิกตามความถนัดและความสามารถ 2) ทำให้สมาชิกในสังคมรู้ถึงฐานะและความรับผิดชอบของตนเอง 3) ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบ สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามหน้าที่ของตน ไม่ก้าวก่ายกัน 4) ทำให้สมาชิกแต่ละคนรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบของตนตามสถานภาพและบทบาท

ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

ทฤษฎีบทบาท เป็นทฤษฎีที่วิวัฒนาการมาจากแนวคิดทฤษฎีการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) ที่กล่าวว่า มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำต่อกันภายหลังจากมีการตีความหมายสัญลักษณ์ทางท่าทีของผู้ที่มาปฏิสังสรรค์กัน ส่วนทฤษฎีบทบาทนั้นเน้นว่า มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมบทบาทตามความคิดเห็นหรือทัศนคติที่ได้รับผลมาจากการคาดหวังทางสังคมตามตำแหน่งสถานภาพของบุคคลนั้น ตามความเชื่อพื้นฐานหรือแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีบทบาทในทางสังคมวิทยาการและจิตวิทยาสังคมนั้น ทศนา บุญทอง (2524 : 95) ได้ให้แนวคิดในเรื่องของมโนทัศน์ของทฤษฎีบทบาทว่า บทบาทหน้าที่ตามตำแหน่งใดตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งนั้น ได้ถูกคาดหวังจากสังคมนรอบด้าน เช่น จากผู้อยู่ในตำแหน่งอื่น ๆ รอบตัว (ผู้ร่วมงาน) รวมทั้งตัวเราเองด้วย ซึ่งเหล่านี้เกิดจากกระบวนการซึ่งเรียกว่า “กระบวนการทางสังคม” (Socialization) ถ้าความคาดหวังจากทุกฝ่ายไม่ตรงกัน และผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในบทบาทไม่สามารถปรับให้มีความพอดีก็จะเกิดปัญหาต่อต้านขัดแย้งในบทบาทหรือความล้มเหลวในบทบาทได้และผลที่ตามมาก็คือ ความล้มเหลวของงาน ดังนั้นการแสดงบทบาทของบุคคลตามตำแหน่งหน้าที่จะเป็นได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง และที่สำคัญได้แก่ ความเข้าใจในบทบาทที่ตนเองแสดง ประสิทธิภาพของผู้ที่ต้องแสดงบทบาทและบุคลิกของผู้แสดงบทบาทนั้น ซึ่งปัจจัยที่กำหนดความคาดหวังบทบาทและพฤติกรรมบทบาทนั้นเกิดขึ้นจากปัจจัยทางจิตวิทยาหรือปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ความคิดเห็นหรือทัศนคติในรูปของการคาดหวังบทบาทของบุคคลผู้ครองตำแหน่งสถานภาพนั้นและปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ตำแหน่งสถานภาพซึ่งประกอบด้วยการคาดหวังบทบาทจากคนในสังคมในรูปของปทัสถานและค่านิยม

จะเห็นว่าบุคคลหนึ่งอาจจะแสดงบทบาทหลายบทบาทในเวลาเดียวกันได้ โดยมีข้อที่น่าสังเกตว่า สังคมยังซับซ้อนมากขึ้นบทบาทก็ยิ่งแตกต่างออกไปเท่านั้น ซึ่งในเรื่องนี้ เกทเซล (Getzel. 1969 : 153) ให้ความเห็นว่าบทบาทหนึ่ง ๆ จะมีข้อตกลงและความรับผิดชอบหลายอย่างที่

กำหนดไว้อย่างแน่นอน เมื่อบุคคลเข้าประจำบทบาทโดยมีข้อตกลงและมีความรับผิดชอบต่าง ๆ กำกับด้วย เราเรียกว่าเขากำลังกระทำบทบาท การที่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบของตนในฐานะที่อยู่ในตำแหน่งนั้น ๆ ย่อมจะเป็นผลดีอย่างยิ่งเพราะการที่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตนนั้นจะเป็นทางช่วยให้บุคคลนั้นปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมตามที่ตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานนั้นคาดหวังไว้ ซึ่งจะเป็นผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่งานในหน้าที่ของตนเองและสังคมต่อไปอีกด้วย

บทบาทมีความสัมพันธ์กับสถานภาพดังที่กล่าวไว้ในความหมายของบทบาทดังที่กล่าวข้างต้น บุคคลแต่ละคนอาจมีได้หลายบทบาทและหลายสถานภาพในเวลาเดียวกันและถูกคาดหวังให้แสดงบทบาทต่าง ๆ ที่มีอยู่ ความขัดแย้งของบทบาทเกิดขึ้นเมื่อบทบาทของปัจเจกบุคคล 2 บทบาทจำเป็นต้องมีพฤติกรรมแตกต่างกัน (Richard et al., p. 58 อ้างถึงใน กฤษฎา นันทเพชร, 2540) เช่น บทบาทของลูกชายที่ต้องทดแทนคุณบิดามารดาและบทบาทตำรวจในการรักษากฎหมาย เมื่อพบบิดามารดาทำผิดกฎหมายจึงตกอยู่ในสถานการณ์ของความขัดแย้งทางบทบาทขึ้นได้

โดยสรุป บทบาทหนึ่ง ๆ จะมีข้อตกลงและมีความรับผิดชอบหลายอย่างที่กำหนดไว้อย่างแน่นอนแต่ขณะเดียวกันบุคคลคนหนึ่งก็สามารถมีหลายบทบาทและสถานภาพได้ในเวลาเดียวกัน เช่นเดียวกันกับพระสงฆ์ แม้ได้มีการกำหนดหน้าที่ของพระสงฆ์ไว้อย่างชัดเจนดังจะเห็นในพระไตรปิฎก แต่ด้วยสถานการณ์ในสังคมได้เปลี่ยนแปลงได้ซึ่งส่งผลต่อการทำหน้าที่ของพระสงฆ์ที่อาจไม่เป็นไปตามความคาดหวังของพุทธศาสนิกชนได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์กับสังคมไทย

พระพุทธศาสนาถือได้ว่าเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศไทย โดยมีวัดและพระสงฆ์เป็นศูนย์รวมและเป็นเสมือนเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนชาวไทยสืบเนื่องมาตั้งแต่อดีตกระทั่งปัจจุบัน ดังที่ ภัทรพร สิริกาญจน (2535:2) กล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์ไทยสืบเนื่องมาจากการที่พระสงฆ์ไทยส่วนใหญ่มิได้แยกตัวออกไปอยู่โดดเดี่ยวห่างจากชุมชน พระสงฆ์จึงต้องรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่และมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บทบาทดังกล่าวมิได้จำกัดอยู่เฉพาะในเรื่องการสั่งสอนศาสนธรรมและการปฏิบัติธรรมเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงการช่วยเหลือประชาชนทั้งทางด้านวัตถุ การพัฒนาและแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิต รวมทั้งการเป็นผู้นำของชุมชน พระสงฆ์ยังคงทำหน้าที่พัฒนาศีลธรรมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง พระสงฆ์หลายรูปได้รับการยอมรับนับถือและยกย่องจากคนทั่วไปว่ามีคุณูปการกล่อมเกล้าผู้คนให้รู้จักบาปบุญคุณโทษและเป็นคนดีของสังคม และ ทินพันธุ์

นาคะตะ (2529 : 5) กล่าวว่าพระสงฆ์เป็นตัวแทนของสถาบันศาสนาที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาตลอด และมีอิทธิพลต่อการกระตุ้นหรือแนะนำให้เกิดกิจกรรมในทางสังคมและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างมาก ดังนั้นพระสงฆ์จึงมีความสำคัญยิ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จะเห็นว่าพระสงฆ์มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวบ้าน มีบทบาทสำคัญในการแนะนำชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตของชาวไทยเป็นส่วนใหญ่ทั้งทางด้านศีลธรรมคุณธรรม จริยธรรม จึงอาจกล่าวได้ว่าพระสงฆ์เป็นสถาบันที่ขาดไม่ได้ในชีวิตประจำวันของพุทธศาสนิกชน นอกจากจะเป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจและเป็นสถาบันที่เอื้ออำนวยในการปฏิบัติกรรมทางศาสนาแล้วยังทำหน้าที่ให้บริการอื่นๆ ที่กลไกของรัฐเข้าไปให้บริการไม่ทั่วถึงเพื่อประโยชน์สุขของพุทธศาสนิกชน

ถ้ามองถึงบทบาทของพระสงฆ์กับสังคมไทย จะเห็นว่าพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนานั้นได้มีบทบาทในสังคมมาตั้งแต่อดีต โดยอาจกล่าวได้ว่าเป็นงานสวัสดิการสังคมที่ส่งเสริมคุณภาพจิตใจทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมและทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งในปัจจุบันนี้ได้มีการเน้นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาในด้านต่างๆ เช่น พระพุทธศาสนากับงานสังคมสงเคราะห์ พระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาดังสังคม พระพุทธศาสนากับการพัฒนาเด็กและเยาวชน เป็นต้น ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าว พระสงฆ์ถือว่าเป็นบุคลากรที่สำคัญของสังคมและได้ทำหน้าที่ในการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน ทุกวันนี้พระสงฆ์ไม่ได้ทำหน้าที่ในการสืบทอดและเผยแผ่พระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังได้ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือสงเคราะห์สังคมในด้านต่างๆ ด้วย ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่พระสงฆ์จะต้องปรับและเพิ่มบทบาทให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและการเมือง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม พระสงฆ์ย่อมได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงต้องปรับบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อการสงเคราะห์ทางด้านจิตใจแก่ประชาชนจะได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและพระพุทธศาสนาจะได้อยู่คู่กับสังคมไทยตลอดไปและถือว่าเป็นการช่วยเหลือสังคมด้วย แต่ทว่าหน้าที่ในการสงเคราะห์ประชาชนและสังคมทางด้านจิตเจอนั้นเป็นหน้าที่ที่พระสงฆ์จะทำด้วยความสมัครใจและความเสียสละ พระสงฆ์รูปใดจะทำหน้าที่นี้หรือไม่ทำก็ได้เนื่องจากมิได้เป็นการกระทำผิดวินัยแต่อย่างใด

หากพิจารณาถึงบทบาทของพระสงฆ์ที่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับพัฒนาสังคมแล้วมีผู้ศึกษาไว้ ดังนี้

อมร โสภณวิเชษฐวงศ์ และกวี อิศริวรรณ (2537:70-76) ได้รวบรวมเกี่ยวกับหน้าที่สำคัญของพระสงฆ์อันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนและสังคมในด้านต่างๆ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

- 1) ด้านการศึกษา วัดเป็นสถานที่จัดการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชนซึ่งพระสงฆ์จะ

เป็นผู้จัดการศึกษาและเป็นสอนเองด้วยโดยสอนความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป เพื่อให้ทุกคนที่เข้ามาศึกษาได้มีความรู้คู่คุณธรรม

2) ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ซึ่งพระสงฆ์จะให้ความช่วยเหลือประชาชนในลักษณะของการเป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจรวมทั้งการช่วยบำบัดรักษาอาการทางกายตามสมควร

3) ด้านความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิต พระสงฆ์เป็นผู้ที่ให้คำชี้แนะและช่วยเหลือประชาชนเพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

4) ด้านการพัฒนาชุมชน พระสงฆ์สามารถช่วยเหลือประชาชนและราชการในด้านการพัฒนาชุมชนได้หลายทาง เช่น พระสงฆ์ริเริ่มและเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาชุมชนโดยติดต่อราชการให้เข้ามาพัฒนาและขอความร่วมมือจากประชาชนและแนะนำให้ประชาชนให้ความร่วมมือกับภาครัฐ เป็นต้น

5) ด้านสังคมสงเคราะห์อื่นๆ เช่น ให้วัดเป็นสถานที่บรรเทาสาธารณภัย ให้การสงเคราะห์และช่วยเหลือเด็กกำพร้า ให้การศึกษาแก่เด็กที่ด้อยโอกาส จัดอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคคลกลุ่มต่างๆ เป็นต้น

กฎหมาย นันทเพชร (2540:156) ได้เสนอบทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาสังคมไว้ 5 ประการ คือ

1) บทบาทด้านการพัฒนาจิตวิญญาณ พระสงฆ์ทำหน้าที่ในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาขัดเกลาจิตใจของพุทธศาสนิกชนให้มีคุณภาพขึ้น โดยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาชี้ชัดว่า “ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจประเสริฐที่สุด สำเร็จได้เพราะใจ” คำสอนนี้ได้มาเป็นคติแบบไทยๆ ที่ว่า “ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว” เพราะฉะนั้นหากมองในแง่ของการพัฒนาแล้ว การพัฒนาที่สำคัญที่สุดและละเลยไม่ได้ก็คือการพัฒนาจิตใจ เพราะจิตที่พัฒนาแล้วเท่านั้นจึงจะทำให้การพัฒนาภายนอกคือการพัฒนาทางกายหรือวัตถุเป็นไปอย่างถูกต้อง พระสงฆ์จึงใช้หลักการฝึกสมาธิเข้ามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาจิตวิญญาณของพุทธศาสนิกชนให้เกิดการพัฒนาจากภายในสู่ภายนอกเพื่อให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์

2) บทบาทด้านการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม พระสงฆ์มีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้จากการที่พระสงฆ์จัดให้มีการบูรณปฏิสังขรณ์วัดวาอารามที่สร้างมาเป็นเวลานานให้มีคุณค่าทางวัฒนธรรม จัดให้มีการรักษาประเพณีทางพุทธศาสนา เช่น การเทศน์มหาชาติ การตักบาตรเทโว เป็นต้น จัดให้มีการรักษาสีงแวดล้อม จะเห็นได้จากการที่พระสงฆ์จัดให้มีการบวชป่าเพื่ออนุรักษ์ป่าไม้ เป็นต้น ซึ่งจัดว่าเป็นบทบาทของพระสงฆ์ที่เน้นให้ประชาชนมีความรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน

3) บทบาทด้านการเผยแผ่ธรรม เป็นบทบาทหลักของพระสงฆ์ในฐานะที่เป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสงฆ์ทำหน้าที่ในการศึกษาธรรมและนำหลักธรรมที่ตนได้ศึกษาแล้วไปเผยแผ่ให้ประชาชนได้รู้ตามและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ โดยแบ่งบทบาทการเผยแผ่ธรรมของพระสงฆ์ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

3.1) พระธรรมจาริก คือ พระสงฆ์ไทยที่เสียสละและสมัครใจเดินทางไปปฏิบัติงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ประชาชนชาวไทยในท้องถิ่นต่างๆ เช่น ชาวไทยภูเขาชนเผ่าต่างๆ หรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชนบทห่างไกลและทุรกันดาร

3.2) พระธรรมทูต คือ พระภิกษุที่มีความรู้ในทางพระพุทธศาสนาพอสมควรที่จะดำเนินการเผยแผ่ได้แล้วมีความเสียสละที่จะไปพบปะกับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อเผยแผ่และโน้มน้าวประชาชนให้เกิดความสนใจเลื่อมใสในคุณค่าแห่งศีลธรรมและพระพุทธศาสนาโดยการเผยแผ่ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

3.3) การเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยทั่วไป เช่น การเทศน์ การเผยแผ่โดยผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น

4) บทบาทด้านให้การศึกษา เป็นบทบาทที่พระสงฆ์ได้ปฏิบัติมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในอดีตพระชนมกษัตริย์นำลูกหลานที่เป็นผู้ชายมาฝากให้อยู่กับพระสงฆ์ แล้วพระสงฆ์จะทำการสอนศิลปะวิทยาการต่างๆ ให้ตามสมควร วัดก็บริจาคที่ดินให้เป็นสถานที่จัดสร้างอาคารของสถานศึกษาต่างๆ นอกจากนี้พระยังทำหน้าที่เป็นครูช่วยสอนในบางรายวิชาที่ขาดแคลนครูผู้สอน ซึ่งถือว่าเป็นการให้การศึกษาแก่ชุมชน

5) บทบาทด้านสังคมสงเคราะห์ การสงเคราะห์ประชาชนของพระสงฆ์เป็นไปทั้งในด้านวัตถุและด้านจิตใจ ทั้งนี้สอดคล้องกับหลักธรรมที่เรียกว่า สังคหวัตถุ ซึ่งเป็นธรรมที่เป็นเครื่องสังเคราะห์โลก ซึ่งมี 4 ประการ คือ

- 5.1) ทาน การให้ปันสิ่งของต่างๆ แก่ผู้อื่นที่ควรให้ปัน
- 5.2) ปิยวาจา เจรจาด้วยคำวาจาที่อ่อนหวาน
- 5.3) อัตถจริยา การประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์
- 5.4) สมานัตตตา ความเป็นคนมีตนเสมอไม่ถือตัว

พระสงฆ์จึงทำหน้าที่ในการสงเคราะห์พุทธศาสนิกชนทางด้านวัตถุ เช่น การบริจาคข้าวสารให้กับผู้ยากไร้ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ เป็นต้น การให้การสงเคราะห์ทางด้านจิตใจ พระสงฆ์ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาปัญหาต่างๆ เพื่อให้ผู้มาปรึกษาเกิดความสบายใจและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วิมลัญญา ทูบโธสงส์ (2544) กล่าวถึงบทบาทของพระสงฆ์ในการให้บริการสังคมว่า พระสงฆ์มีบทบาทส่งเสริมองค์การชุมชนด้วยการเป็นผู้ปลูกจิตสำนึก ผู้ให้การเรียนรู้ ผู้ส่งเสริมคุณธรรมและผู้ให้คำปรึกษา โดยอาศัยบทบาทดังกล่าวในการส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มใน 3 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นแนะนำเตรียมการ มุ่งหมายให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของตนเองโดยการปลูกจิตสำนึกและให้การเรียนรู้
- 2) ขั้นก่อตั้งกลุ่ม มุ่งหมายให้เคการปฏิบัติจริงและมีความซื่อสัตย์ต่อกันด้วยการให้มีการจัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยการให้เรียนรู้และส่งเสริมคุณธรรม
- 3) ขั้นตอนดำเนินการกิจกรรม มุ่งหมายให้เกิดความเข้มแข็งโดยการให้คำปรึกษาและส่งเสริมคุณธรรม

วิโรจน์ ธาระพุดิ (2544:17-18) ได้สรุปบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของพระสงฆ์ไว้ 2 ด้าน คือ

- 1) บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ส่วนตัวตนเอง คือ การศึกษาหาความรู้และสามัญเพื่อให้เข้าใจทั้งทางธรรมและสภาพความเป็นจริงของสังคม
- 2) บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือสังคม คือ การให้การอนุเคราะห์สังคมในด้านต่างๆ ทั้งที่เดือดร้อนและไม่เดือดร้อน เพื่อให้สังคมเกิดความผาสุกและเพื่อเป็นสังคมที่มีความเกื้อกูลกันอย่างแท้จริง

ดังนั้น พระสงฆ์จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญที่มีประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับสังคมด้วยเหตุผลดังกล่าว พระสงฆ์ทุกรูปจึงสมควรที่จะก้าวเข้ามามีบทบาทในการทำหน้าที่เพื่อช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาจริยธรรมด้านจิตใจให้แก่ทุกคนในสังคมเพื่อให้คนในสังคมจะได้อยู่กันอย่างมีความสุขและไม่เบียดเบียนกัน ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้ปัญหาสังคมด้านการขาดศีลธรรมหมดไปได้หรือบรรเทาเบาบางลงบ้างไม่มากก็น้อย

เมื่อกล่าวโดยสรุปแล้ว บทบาทของพระสงฆ์กับสังคมไทยเป็นบทบาทที่พระสงฆ์ได้ปฏิบัติมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและรูปแบบการพัฒนาสังคมของพระสงฆ์ก็มีการปรับเปลี่ยนไปเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและความต้องการของประชาชน เป็นการพัฒนาสังคมที่คอยเสริมงานพัฒนาสังคมของภาครัฐที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ดังนั้น งานพัฒนาสังคมที่จัดขึ้นโดยพระสงฆ์จึงเป็นหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งของพระสงฆ์เพื่อเป็นการอนุเคราะห์ประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยแบ่งบทบาทของพระสงฆ์ออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) บทบาทด้านการพัฒนาตนเอง เป็นบทบาทที่พระสงฆ์จะต้องปฏิบัติตามพระธรรมวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรง

บัญญัติไว้ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองทางด้านจิตใจตามหลักการทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิด เลื่อมใสของพุทธศาสนิกชน และ 2) บทบาทการพัฒนาสังคม เป็นบทบาทที่สังคมคาดหวังและ ต้องการให้พระสงฆ์ได้ออกมาปฏิบัติหน้าที่เกื้อกูลแก่พุทธศาสนิกชนหรือบุคคลทั่วไปเพื่อพัฒนา ทางด้านจิตใจ การเป็นที่พึ่งทางใจและด้านการพัฒนาสังคม เช่น ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้าน การรักษาพยาบาล ด้านสาธารณสงเคราะห์ โดยวัดและพระสงฆ์ยังคงเป็นศูนย์กลางของชุมชนใน การพัฒนาให้ประชาชนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของพระสงฆ์ที่ได้มีผู้ทำการศึกษาไว้นั้น พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจใน 4 ประเด็น ดังนี้

1. การศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม

จากการศึกษาพบว่า มีงานวิจัยเป็นจำนวนมากที่ได้มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของ พระสงฆ์ตามทฤษฎีของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหรือสังคมในด้านต่างๆ ดังนี้

เริงฤทธิ์ พลนามอินทร์ (2540) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาตาม แนวพุทธศาสนาในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ในจังหวัดอุดรธานีมีบทบาทในการ พัฒนาตามแนวพุทธศาสนาทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาด้านวัตถุ พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีบทบาทใน การพัฒนาภายในบริเวณวัดเป็นสำคัญ ได้แก่ จัดสร้างห้องน้ำ ห้องส้วมและถังเก็บน้ำฝนเพื่อการ จัดการด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อให้นักศึกษาแก่บุคคล ทุกวัยทุกระดับ การอนุรักษ์ป่าไม้รวมทั้งการรักษาสภาพแวดล้อมภายในวัดและสร้างศาลาการ เปரியัญเพื่อสาธารณูปการ ส่วนนอกวัดได้บริจาคเงินเป็นกองทุนการศึกษาหรือสมทบทุนอาหาร กลางวันและสนับสนุนการก่อสร้างศาลาประชาคมในตำบลและหมู่บ้าน 2) การพัฒนาด้าน จิตใจ พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้อบรมประชาชนในการสวดมนต์ รักษาศีลพอๆ กับการแสดงพระ ธรรมเทศนาในวันพระ อบรมโดยใช้คำคม อุทาหรณ์และสุภาษิต ประกอบตามโอกาสอันควร จากกลุ่มคนส่วนน้อยไปสู่กลุ่มคนส่วนใหญ่ รวมทั้งแนะนำและชักชวนให้ลด ละ เลิกอบายมุขอีก ด้วยและ 3) การพัฒนาด้านสังคม พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้ช่วยกระตุ้นจิตใจประชาชนให้กระทำความ ดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ร่วมประชุมและให้ข้อเสนอแนะการทำงานแก่ คณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อสร้างความสามัคคีและความสงบสุขในชุมชน

พระโสภณ โสภโณ (2544) ศึกษาวิจัยเรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม : ศึกษา เปรียบเทียบบทบาทการพัฒนาสังคมของเจ้าคณะแขวงในกรุงเทพมหานครกับเจ้าคณะตำบลใน ต่างจังหวัด ผลการศึกษาเอกสารพบว่า หลักคำสอนในการพัฒนาสังคมครอบคลุมทั้งในระดับ

บุคคล ครอบครัวและสังคม โดยเน้นที่บุคคล ถ้าบุคคลพัฒนาครอบครัวแล้วสังคมก็จะพัฒนาด้วย ด้วยการไม่ทำบาปทั้งปวง การบำเพ็ญกุศลให้ถึงพร้อมและการทำจิตใจให้ผ่องใส โดยมีกฎแห่งกรรมเป็นตัวกำหนด ส่วนบทบาทการพัฒนาสังคมของพระภิกษุที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ได้แก่ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการสงเคราะห์ประชาชน สำหรับรัฐธรรมนูญและกฎหมายต่างๆ เอื้อต่อการพัฒนาสังคมยกเว้นกฎกระทรวงศึกษาธิการบางข้อที่ให้สร้างวัดได้เมื่อมีที่ไม่น้อยกว่า 6 ไร่ ผลการสัมภาษณ์พบว่า การพัฒนาสังคมของเจ้าคณะแขวงและเจ้าคณะตำบลมีส่วนที่แตกต่างกันอย่างเด่นชัด คือ เจ้าคณะแขวงมีการพัฒนาด้านการศึกษาที่สูงกว่า มีความรับผิดชอบและส่งเสริมการศึกษาของพระภิกษุสามเณรมากกว่าเจ้าคณะตำบล ส่วนสิ่งที่คล้ายคลึงกัน คือ การนำหลักคำสอนมาใช้ปฏิบัติในการพัฒนาจิตใจของตนเองและสอนพุทธศาสนิกชนให้ทำบุญ รักษาศีลและเจริญภาวนามีน้อยมาก

พระมหาธีระวุฒิ ธีรธมฺโม (โสมเกษตรินทร์) (2543) ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ สื่อบุคคลในการชี้นำและปลูกจิตสำนึกประชาชนชนบทเพื่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณี พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 200 รูป พบว่า พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีบทบาทในการชี้นำและปลูกจิตสำนึกประชาชนชนบทเพื่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลางและภูมิหลังของประชากรพระสงฆ์ที่แตกต่างก็มีบทบาทในการชี้นำและปลูกจิตสำนึกประชาชนชนบทเพื่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่แตกต่างกัน

พิศัญญ์ บุญไชย และ ทรงคุณ จันทจร (2540) ศึกษาเรื่องศาสนาพุทธ สถานภาพบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมอีสาน ศึกษาพระสงฆ์ในภาคอีสาน พบว่า บทบาทหลักของพระสงฆ์ต่อภาคอีสาน คือ สั่งสอนเผยแผ่หลักธรรมแก่ประชาชนและมีบทบาทอื่น ๆ ได้แก่ บทบาทด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ บทบาทด้านสังคม บทบาทด้านการศึกษา บทบาทด้านสุขภาพอนามัยและบทบาทด้านสิ่งแวดล้อม

วิฑูรย์ กสิผล (2541) ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการพัฒนาสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านส่งเสริมการศึกษา ด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ด้านส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ด้านส่งเสริมการประกอบสัมมาชีพและด้านส่งเสริมและรักษาสุขภาพอนามัยได้มากยิ่งขึ้นและบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกันในด้านส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามทัศนะของพระสังฆาธิการ ผู้นำท้องถิ่นและผู้บริหารการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

อรัศธรรม ตีระคอม (2526) ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์มหานิกายในการพัฒนาสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีพระสงฆ์จีนนิกายและอนันตนิคายในภาคกลางของประเทศไทย พบว่า พระส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่าตนควรมีบทบาทในการพัฒนาสังคมหรือไม่ พระสงฆ์มหานิกายมีกิจกรรมด้านการพัฒนาจริยธรรม การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาสวัสดิการสังคมและอาชีพน้อย

พินิจ ลาภธนานันท์ (2539) ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ในงานพัฒนาชนบท พบว่า บทบาทในการพัฒนาของพระสงฆ์มี 3 อย่าง คือ 1) บทบาทผู้นำการพัฒนา เป็นบทบาทที่พระสงฆ์เป็นผู้นำชาวบ้านเข้ามาทำกิจกรรมของพระสงฆ์โดยพระสงฆ์เป็นผู้คิดโครงการพัฒนาต่างๆ มาดำเนินการและเปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้าร่วมปรึกษาหารือ 2) บทบาทผู้ประสาน โดยกิจกรรมและโครงการของพระสงฆ์นักพัฒนามักดำเนินการโดยพยายามชักนำความร่วมมือและการสนับสนุนจากหลายๆ ฝ่าย ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม 3) บทบาทเป็นพี่เลี้ยงสนับสนุนการพัฒนาในหมู่บ้าน โดยมีชาวบ้านเป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองอย่างสำคัญ ทั้งในด้านการคิดโครงการ การปฏิบัติงานพัฒนาและร่วมกันรับผิดชอบติดตามผลงานพัฒนา

วิมลัญญา ทูบไรสงค์ (2544) ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมองค์กรชุมชน เพื่อสร้างทุนชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี : กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จังหวัดตราด พบว่า กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เกิดจากพระสงฆ์ที่รับรู้ปัญหาของชุมชนจึงมีการประยุกต์หลักธรรมและปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยการส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสร้างทุนชุมชนและส่งเสริมการไว้น้ำใจเชื่อใจกันและกันของสมาชิกในชุมชน

มาณี ไชยธีรานุวัตรศิริ และคณะ (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในยุคโลกาภิวัตน์: กรณีศึกษาในภาคเหนือและภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า พุทธศาสนิกชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า บทบาทของพระสงฆ์ในยุคโลกาภิวัตน์ คือ บทบาทด้านการอบรมตน ทำวิปัสสนากรรมฐาน การอบรมสั่งสอนให้ประชาชนฝึกปฏิบัติวิปัสสนา การอบรมสั่งสอนจริยธรรม แนวทางดำเนินชีวิตที่ดีงาม การอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณร การแต่งหนังสือและตำราทางศาสนา การประกอบพิธีกรรมต่างๆ การอนุรักษและส่งเสริมวัฒนธรรมไทย การอนุรักษทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาวัดและพระภิกษุสามเณร การสงเคราะห์ประชาชน และพระสงฆ์ไม่ควรทำบทบาทในการทำนายโชคชะตาและให้โชคลาภแก่ประชาชน ส่วนการปลูกเสกวัตถุมงคลนั้นพุทธศาสนิกชนบางส่วนในภาคใต้เห็นว่าเป็นบทบาทของพระสงฆ์เพราะถือว่าเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจให้แก่ประชาชน กู้มครองความปลอดภัยและทำให้มีความสุขความเจริญก้าวหน้า

อนุศิษฐ์ สมฤทธิ์ (2542) ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บทบาทของพระที่ช่วยสังคมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยการเข้าร่วมกิจกรรมการปลูกป่า ให้ความรู้แก่สังคม สร้างทัศนคติแก่ชุมชนให้เห็นความสำคัญของป่าไม้

จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคมดังกล่าวจะเห็นว่าพระสงฆ์มีบทบาทในด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกับบทบาทตามภารกิจของคณะสงฆ์ คือ งานปกครองคณะสงฆ์ งานศาสนศึกษา งานศึกษาสงเคราะห์ งานเผยแผ่ศาสนาธรรม งานสาธารณูปการและงานสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งการแสดงบทบาทดังกล่าวของพระสงฆ์นั้นเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนหรือพัฒนาชุมชนและสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าและเป็นสังคมที่ดำเนินไปตามวิถีทางที่ดีงามโดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ทำหน้าที่ในการชี้แนะและให้ความช่วยเหลือประชาชนตามสมควร

2. การศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในฐานะครูพระ

จากการศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาแก่เด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไปหรือที่เรียกกันว่าครูพระที่ช่วยเหลือสังคมในด้านการศึกษาหลากหลายรูปแบบดังที่ ประสาท สุขเกษม (2542) ได้ศึกษามบทบาทพระสงฆ์ในการจัดค่ายคุณธรรมอบรมเยาวชน มีการตั้งเงื่อนไข วางแนวทางให้ปฏิบัติเพื่อขัดเกลา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเยาวชนให้เหมาะสม สร้างอุดมการณ์ กำหนดให้เยาวชนเป็นผู้นำทางศีลธรรม จริยธรรมทางสังคม อย่างไรก็ดีตาม ในการสร้างบทบาทกิจกรรมทางศาสนานั้นพระสงฆ์ต้องประยุกต์กิจกรรม ตามที่ สมคิด เหลาฉลาด (2542) ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่าพระสงฆ์ต้องปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม พระสงฆ์สามารถนำคำสอนมาประยุกต์กับผู้คนได้ทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่ ขณะเดียวกันพระสงฆ์ก็ต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง ไม่ฟุ้งเฟ้อไปกับสังคมผู้บริโภคนให้เหมาะสมกับความเป็นพระ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิชัย ผกาทอง (2544) สรุปได้ว่า สังคมได้ให้ความสำคัญกับพระสงฆ์ ให้ความเคารพยำเกรง มีความเลื่อมใสศรัทธา เมื่อพระสงฆ์เผยแผ่พระธรรมความรู้ย่อมทำให้ชาวบ้านผู้คนทั่วไปตั้งใจรับฟังความรู้พร้อมที่จะนำไปปฏิบัติ นอกจากช่วยเหลือสังคมแล้วพระสงฆ์ยังช่วยเหลือโรงเรียนได้ในอีกบทบาทหนึ่งด้วย ซึ่ง ชูจิษฐ์ แซ่มลำเจียก (2537) ได้ศึกษาว่า บทบาทพระสงฆ์สามารถช่วยเหลือครูในการอบรมสั่งสอนนักเรียนเกี่ยวกับจริยธรรมได้อีกแนวทางหนึ่ง เพราะบางโรงเรียนขาดผู้เชี่ยวชาญในเรื่องความรู้เกี่ยวกับธรรมะซึ่งต้องอาศัยผู้สอนที่มีความรู้อย่างลึกซึ้งด้วยแล้ว จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พระสงฆ์ต้องเข้ามาช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา จริยธรรมของนักเรียน ในการช่วยเหลือโรงเรียนดังกล่าวพระสงฆ์นั้น

สามารถให้ความช่วยเหลือได้หลายช่องทาง ดัง สมบัติ สกุสพรรณ (2542) กล่าวว่า บทบาทพระสงฆ์ที่จะช่วยเหลือสังคมและโรงเรียนนั้นมีทั้งทางการและไม่เป็นทางการ เช่น พระสงฆ์ไปเยี่ยมเยียนบ้านผู้ปกครองนักเรียน พระสงฆ์เข้าร่วมกับชุมชนพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น ในการพัฒนานั้น ผู้รับการพัฒนาคือต้องได้รับการฝึกทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ พระพิรุณ วุฒิชัยโม (2545) กล่าวว่า การพัฒนาศีลธรรม จริยธรรมนั้น ผู้เรียนหรือผู้ที่ได้รับการฝึก ต้องปฏิบัติจนเกิดทักษะเคยชิน เป็นนิสัยที่ดี เปลี่ยนจากมโนทุจริตไปสู่ความเป็นมโนสุจริต เป็นการพัฒนาให้จิตเกิดสมาธิ มีความรอบคอบเยือกเย็น เกิดพฤติกรรมทางปัญญา เจริญปัญญาจากขั้นพื้นฐานไปสู่ปัญญาขั้นสูง รู้แจ้งเห็นจริงตามธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาจริยธรรม ทั้งกายและใจดังกล่าว ต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย การจัดบทบาทให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียนย่อมจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีได้ เมื่อพัฒนาทั้งกายและใจได้ดีแล้วย่อมทำให้เกิดการปฏิบัติที่ดี ดังที่ กัณทิพย์ ชลวิสุทธิ (2546) กล่าวว่า เมื่อผู้เรียนมีการปฏิบัติที่ดี เกิดจริยธรรม ทำให้เกิดสมาธิ จิตนำไปจัดพฤติกรรมที่เลวทั้งหลาย ได้แก่ การกำจัดการปล้นฆ่า ฆาตกรรม ขโมย ข่มขืน โกหก เสพยาบ้า อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนของครูพระย่อมมีสิ่งที่จะต้องแก้ไขพัฒนากันอยู่บ้าง ผาสุก ศรีไพโรจน์ (2538) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูพระสรุปได้ว่า ครูพระบางรูปยังขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรม ดังนั้น ครูที่เลี้ยงจึงต้องมีบทบาทช่วยเหลือครูพระเหล่านี้ด้วย นอกจากนี้ รอบ รักษาพรหมณ์ (2534) บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า พระสงฆ์ที่มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ พระสงฆ์ที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกสุขาภิบาลและส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอเดียวกับวัด จำนวนพรรษาที่บวชส่วนใหญ่ 16 พรรษาขึ้นไป วุฒิทางการศึกษาสามัญ ป.4 วุฒิการศึกษาทางสงฆ์ส่วนใหญ่จบนักธรรมเอกและส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดมี 6 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การให้การศึกษาและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา การให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป การจัดการศึกษาด้วยการจัดห้องสมุดและที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน การจัดสอนวิชาชีพ การให้การศึกษาแก่เด็กนักเรียนก่อนวัยเรียนและนักเรียนในโรงเรียนและการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา โดยค่าเฉลี่ยของระดับกิจกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า บทบาทของพระสงฆ์มีทั้งรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในการช่วยเหลือโรงเรียนให้ความรู้แก่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติจนเกิดพฤติกรรมดีที่พึงประสงค์ในตัวนักเรียน อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติงานของพระสงฆ์ อาจมีปัญหาอยู่บ้าง แต่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ในอันที่จะส่งผลถึงตัวผู้เรียนซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนให้ประสบความสำเร็จได้ นั้นย่อมหมายรวมไป

ถึงประเทศชาติที่จะมีประชากรที่มีจิตสำนึก มีคุณธรรม จริยธรรมและธำรงไว้ซึ่งคุณงามความดี
 นั้นเอง

3. การศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในอนาคต

งานวิจัยที่มีการศึกษาถึงบทบาทของพระสงฆ์ในอนาคตตามความคิดเห็นของบุคคลกลุ่ม
 ต่างๆ นั้นมีผู้ศึกษาไว้หลากหลายเรื่องด้วยกันโดยเฉพาะในประเด็นที่เป็นความคาดหวังต่อบทบาท
 ของพระสงฆ์ที่ควรจะมีในอนาคต ดังที่ พระมหาสุภา อุทโท (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาท
 พระสงฆ์ไทยใน 2 ทศวรรษหน้า (2541-2560) โดยใช้เทคนิคเดลฟายซึ่งเป็นเทคนิคที่มีการระดม
 ความคิดเห็นที่หลากหลายและกว้างขวางจากพระสงฆ์จำนวน 10 รูป และฆราวาสจำนวน 23
 ท่านทั่วประเทศ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญอย่างลึกซึ้งซึ่งต่อสภาพสังคมไทยในอนาคต
 และวงการพระสงฆ์ไทยผลจากการศึกษาพบว่า พระสงฆ์ไทยใน 2 ทศวรรษหน้าควรมีบทบาท 3
 ด้านด้วยกัน คือ 1) บทบาทต่อตนเอง ได้แก่ การศึกษาพระธรรมวินัยให้แตกฉาน 2) บทบาทต่อ
 องค์การสงฆ์ ได้แก่ การจัดวัดให้สงบ สะอาดและมีที่ปฏิบัติธรรม จัดกิจกรรมต่างๆ ในวัดให้มี
 ความหลากหลายมากขึ้น และ 3) บทบาทต่อสังคม ได้แก่ การเรียนรู้วิชาการทางโลก ให้การศึกษา
 แก่คนในชุมชน สงเคราะห์คนในชุมชน ประสานงานกลุ่มต่างๆ ส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญา
 ท้องถิ่น อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและจัดตั้งกลุ่มต่างๆ พร้อมกันนี้ยังได้กล่าวถึงบทบาทที่
 เหมาะสมของพระสงฆ์ต่อสังคมไทยใน 2 ทศวรรษหน้า โดยพิจารณาจากเกณฑ์ความสอดคล้อง
 กับหลักพระธรรมวินัยและบทบาทของนักพัฒนา พบว่า พระสงฆ์ควรเรียนรู้และวิจัยสังคมโดย
 แสวงหาความรู้ในวิชาการทางโลก สร้างความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและ
 ชุมชน ปลุกจิตสำนึกและสอนศีลธรรมแก่ประชาชนทุกระดับทั้งในและนอกวัด ให้คำปรึกษา
 ปัญหาชีวิตต่างๆ แก่ประชาชน รวมทั้งการให้การศึกษาในวิชาการต่างๆ ตามความต้องการของคน
 ในชุมชน

พระสมณีก อนันตวรวงศ์ (2540) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สถาบันสงฆ์กับการพัฒนา
 สังคมไทยในอนาคตตามทรรศนะของพระผู้นำทางวิชาการเพื่อศึกษาทรรศนะของพระผู้นำทางด้าน
 วิชาการในมุมมองที่เกี่ยวกับการพัฒนาสถาบันสงฆ์และการประยุกต์พุทธธรรมเพื่อให้เกิดการ
 เกื้อกูลต่อการพัฒนาสังคมไทยในอนาคต โดยทำการศึกษาทั้งจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ
 กล่าวคือ การรวบรวมเอกสารและสัมภาษณ์พระผู้นำทางด้านวิชาการจำนวน 15 รูป ผลการศึกษา
 พบว่า การพัฒนาสถาบันสงฆ์และการประยุกต์ใช้พุทธธรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์เกื้อกูลต่อ
 สังคมไทยนั้น พระผู้นำทางด้านวิชาการทุกท่านเห็นตรงกันว่าในปัจจุบันสถาบันสงฆ์ได้เกื้อกูลต่อ
 สังคมไทยอยู่แต่สำหรับอนาคตนั้นยังจะต้องมีการปรับปรุงสถาบันสงฆ์ในประเด็นต่างๆ อีกมาก
 โดยเฉพาะเรื่องการศึกษาของสงฆ์และพัฒนาบุคลากรทางศาสนา สำหรับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

ที่ใช้ปกครองคณะสงฆ์ในปัจจุบัน มีความเห็นที่หลากหลายกันออกไป แต่ส่วนใหญ่ไม่น่าเป็นปัญหาสำหรับการพัฒนาแต่จะต้องปรับปรุงในส่วนขององค์กรต่างๆ ของสถาบัน เช่น องค์กรการศาสนา องค์กรการเผยแผ่ องค์กรการปกครอง องค์กรสาธารณูปการและองค์กรสาธารณสงเคราะห์

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า บทบาทของพระสงฆ์ในปัจจุบันนั้นแตกต่างไปจากบทบาทของพระสงฆ์ในอดีต ทั้งนี้เนื่องจากชีวิตของพระสงฆ์ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับสังคมมากขึ้นและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมากขึ้น ส่วนแนวโน้มในอนาคตนั้นเนื่องจากสภาพของสังคมที่คนส่วนใหญ่มีความทุกข์ทางใจมากขึ้น เกิดความตึงเครียดมากขึ้น เนื่องจากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งจากสภาวะการณ์เช่นนี้ทำให้ประชาชนผู้ซึ่งประสบกับปัญหาดังกล่าวมีความต้องการทางออกที่ถูกต้องดีงาม ทำให้เกิดการคาดหวังในบทบาทของพระสงฆ์ที่ควรเป็นหรือพึงกระทำในฐานะผู้ที่เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและบทบาทที่สำคัญต่อชุมชนและสังคมมากขึ้น

4. การศึกษาบทบาทพระสงฆ์โดยเน้นกรณีศึกษาพระเพียงรูปเดียว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ไทยส่วนหนึ่งที่มีผู้ทำการศึกษาไว้จะเป็นลักษณะของการศึกษาถึงบทบาทของพระรูปใดรูปหนึ่งที่เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับในชุมชนหรือสังคม ดังเช่น พระมหาบุญเกิด มะพารมย์ (2544) ได้ศึกษาบทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชนที่พูดภาษาเขมรถิ่นไทย กรณีศึกษา: บทบาทหลวงพ่อเม้า อิสสุโร วัดป่าเลไลยก์ และเครือข่ายจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การพัฒนาชุมชนชนบทของหลวงพ่อเม้า อิสสุโร ท่านได้นำหลักพุทธธรรมและการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์บูรณาการให้เป็นองค์ความรู้ เป็นวัฒนธรรม เป็นบรรทัดฐานของชุมชนตามวิถีชีวิตของท้องถิ่น การพัฒนาและการบริหารชุมชนของหลวงพ่อเม้า ท่านได้เน้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชนเพื่อนำไปสู่ภาคปฏิบัติการ วิธีการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับชาวบ้านโดยยึดหลักธรรมชาติของพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้ ท่านได้ใช้หลักพุทธธรรมนำการพัฒนาจึงสามารถช่วยแก้ปัญหาและลดปัญหาในชุมชนได้ในระดับหนึ่ง หลวงพ่อเม้า อิสสุโร ท่านมีความเข้าใจและมีประสบการณ์ชีวิตเป็นพื้นฐาน เข้าใจในเรื่องการพึ่งตนเองด้วยปัจจัย 4 มีที่อยู่อาศัย เป็นต้น ท่านจึงทำงานเชิงรุกมากกว่าตั้งรับโดยไม่รอให้ปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นก่อนแล้วมาตามแก้ไขกันทีหลัง ความพยายามในการแก้ไขปัญหาคือความรู้ความเข้าใจตามสภาพความจริงจึงทำให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และได้พัฒนาตนเองไปพร้อมๆ กัน ในฐานะที่ท่านเป็นพระนักพูด นักคิด นักวิเคราะห์ นักพัฒนาและนักปฏิบัติการ ด้วยความเสียสละ อุดหนุน จริงใจและมีความเชื่อมั่นในตนเอง จึงเป็นมูลเหตุที่ท่านไปสู่การจัดทำโครงการ

ต่างๆ ขึ้นมา เช่น โครงการสร้างชลประทานขนาดกลางประจำตำบล ซึ่งใช้เวลาสร้างถึง 40 กว่าปี การสร้างทางคมนาคมไปสู่หมู่บ้านหรือชุมชนต่างๆ เป็นต้น โครงการที่ทำนั้นประสบผลสำเร็จอย่างน่าพอใจ ส่วนการปฏิบัติหน้าที่ตนเองตามหลักพุทธธรรม คือ การพัฒนาจิตวิญญาณชาวชุมชนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบนั้น ท่านก็ได้ปฏิบัติภาระหน้าที่ด้วยสติปัญญา ความเสียสละ อุตสาหะ คำนึงถึงภาพของท่าน เพื่อนำชาวชุมชนและสังคมไปสู่สันติสุข

จันทน์ ร่มเย็น (2540) ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของพระญาณวิทยาคมเถร (หลวงพ่อกุณ ปริสุทฺธ) กับการพัฒนาชุมชน ในเขตอำเภอคำชะโนด จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า พระญาณวิทยาคมเถร (หลวงพ่อกุณ ปริสุทฺธ) เป็นพระสงฆ์ที่เกิดในครอบครัวยากจนมีวิถีชีวิตที่สมถะเรียบง่าย ครองตัวโสดจนเข้าถึงสู่สมณเพศ สังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ยึดถือธุดงค์วัตร เป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจ เป็นพระสงฆ์นักปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ด้วยการพิจารณามรณานุสติ คือ การพิจารณาความตายทุกลมหายใจเข้าออก ทุกแห่งที่ท่านธุดงค์ผ่านและจำพรรษา ท่านจะพัฒนาทั้งด้านจิตใจและด้านวัตถุควบคู่กันไป ครั้นกลับมารับตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดบ้านไร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา ได้ดำรงตนในเพศสมณะที่เจริญด้วยปฏิบัติลาจารวัตรอันงดงามอย่างเสมอต้นเสมอปลายมาโดยตลอด มีบุคลิกอันเป็นเอกลักษณ์ประจำตัวคือ การนั่งยองๆ พุคกุ-มึง สูบ บุหรี่มวนโต วัตรปฏิบัติในแต่ละวันเมื่อเสร็จจากกิจของสงฆ์แล้วจะต้อนรับญาติโยมจากทั่วสารทิศที่มาบริจาคทานทุกวันอย่างน้อยวันละ 10,000 บาท ความเป็นพระสงฆ์ทรงคุณธรรม มีความเชื่อในวัตถุมงคลและปาฏิหาริย์ ดังนั้น สื่อมวลชนทุกแขนงจึงสนใจและได้นำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องมาตลอดจึงทำให้ท่านเป็นที่รู้จักและเลื่อมใสศรัทธาของประชาชน และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เลื่อนสมณศักดิ์ให้เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ “พระราชวิทยาคม” เนื่องในวโรกาสที่ครองราชย์ครบ 50 ปี เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2539 บทบาทการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอคำชะโนด พระญาณวิทยาคมเถร (หลวงพ่อกุณ ปริสุทฺธ) จะพัฒนาทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ กล่าวคือ ทางด้านจิตใจ ท่านได้อบรมสั่งสอนให้ประชาชนเข้าถึงคุณธรรม ความดีงาม หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยเน้นการนำไปปฏิบัติมากกว่าการสอนให้รู้หรือจำได้ การสอนจะเป็นลักษณะการพูดคุยกันธรรมดาง่ายต่อการเข้าใจ ส่วนการพัฒนาทางด้านวัตถุ ท่านได้บริจาคทรัพย์เป็นจำนวนมากที่ได้มาจากการบริจาคของญาติโยมเพื่อพัฒนาการศึกษา สาธารณสุข ศาสนา และสาธารณประโยชน์อื่นๆ โดยเฉพาะการสร้างโรงเรียนและโรงพยาบาลมีมากกว่าด้านอื่นๆ คิดเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่า 450,000,000 บาท เพราะท่านพิจารณาว่ามีประโยชน์ต่อสาธารณชนมากที่สุด ประชาชนทั่วไปจึงชื่นชมศรัทธาร่วมบริจาคกับท่านเพราะเห็นว่าการพัฒนาของท่านสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ตรงความต้องการของประชาชน มีผลให้อำเภอคำชะโนดมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนไทย ทั่วประเทศ

พระมหาปัญญา สุขสงค์ (2541) ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม ศึกษาเฉพาะกรณี : พระพิศาลธรรมพาที (พระอาจารย์พยอม กลฺยาโณ) ผลการศึกษาพบว่า พระพิศาลธรรมพาที เป็นพระสงฆ์ที่มีบทบาทเกื้อกูลอย่างสำคัญต่อการพัฒนาสังคมทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง การศึกษาและการศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่สาธารณูปการและสาธารณสงเคราะห์ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาเฉพาะกิจ จนเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยทั่วไป ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสังคมทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ดังนี้ 1) โดยตรง ได้แก่ ด้านการปกครอง ในฐานะที่เป็นเจ้าอาวาส ท่านได้จัดระบบการปกครองและวางระเบียบการปฏิบัติของพระภิกษุสามเณรให้อยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาค ทั้งนี้โดยให้ความสำคัญกับพระภิกษุสามเณรในสังกัดทุกรูป ด้านการศึกษาและการศึกษาสงเคราะห์ ท่านให้ความสำคัญกับหน่วยงานทางการศึกษาโดยจัดสร้างสถานศึกษา จัดให้มีการศึกษาทั้งในและนอกระบบแก่พระภิกษุสามเณรและประชาชนโดยทั่วไปทั้งแผนกธรรมและบาลี แผนกสามัญและอาชีพ และจัดให้ทุนการศึกษาแก่ผู้ขาดแคลน ด้านการเผยแผ่ ท่านได้บรรยายธรรม แสดงธรรม ปาฐกถาธรรมแทบไม่มีวันหยุดอีกทั้งยังได้จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ เทปธรรมะเผยแผ่แก่ผู้สนใจและระหว่างที่อยู่ที่วัดยังได้พุดคุยสนทนาเป็นการส่วนตัวที่ท่านเรียกชื่อว่าแบบธรรมาสน์เดี่ยวและวิธีการอื่นๆ ตลอดเวลา ด้านสาธารณูปการและสาธารณสงเคราะห์ ท่านได้จัดให้มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เช่น สถานิอนามัย ห้องประชุม อาคารเอนกประสงค์ โรงฝึกอาชีพ ชุบเปอร์มาร์เก็ต ถนนและสาธารณประโยชน์อื่นๆ อย่างสืบเนื่อง ด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม จัดให้มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีของสังคมท้องถิ่นโดยสร้างพิพิธภัณฑ์เก็บรวบรวมโบราณวัตถุและ ด้านการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาเฉพาะกิจ โดยสัปดาห์ขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม จัดบริเวณวัดให้มีต้นไม้ร่มรื่น ปลูกสวนสมุนไพรเป็นศูนย์รวมสมุนไพรนานาพันธุ์ของประเทศ อนุรักษ์การเลิกสูบบุหรี่ ให้วัดและบ้านปราศจากขยะและมลพิษต่างๆ 2) โดยอ้อม ได้แก่ ด้านการศึกษาและการศึกษาสงเคราะห์ ได้ให้ประชาชนในสังคมได้มีโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ สามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองและสังคม ด้านการเผยแผ่ ประชาชนได้รับการอบรมให้เข้าใจหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา นำไปประพฤติปฏิบัติให้เป็นคนดี อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ด้านสาธารณูปการและสาธารณสงเคราะห์ ให้มีสถานที่ราชการ เช่น สถานิอนามัย ที่ทำการศึกษานอกโรงเรียน ห้องสมุดประชาชนและอื่นๆ ทำให้ประชาชนในสังคมได้รับบริการและใช้ประโยชน์ได้สะดวกรวดเร็ว ด้านการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม มีกิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรมตลอดจนการบูรณปฏิสังขรณ์ต่างๆ เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าของประชาชนทั่วไปในด้านศิลปวัฒนธรรม และ ด้านการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาเฉพาะกิจ จัดบริเวณวัดและที่

ใกล้เคียงให้สะอาด เป็นแบบอย่างที่ดีของวัดและประชาชนทั่วไป วัดและบ้านร่มรื่นปราศจากมลพิษและเป็นศูนย์รวมสมุนไพรนานาพันธุ์ของประเทศ

ภัทรพร สิริกาญจน (2535) ศึกษาเรื่องหน้าที่ของพระสงฆ์ตามพุทธบัญญัติ กรณีศึกษา บทบาทพระคำเขียน สุวณฺโณ ในการพัฒนาชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ตามพุทธบัญญัติพระสงฆ์ มีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติธรรมและช่วยเหลือชาวบ้านทั่วไปให้พ้นทุกข์ตามความเหมาะสมตามความสามารถ แต่ในปัจจุบันสังคมมีความซับซ้อนและมีคนมากขึ้น ปัญหาต่างๆมีมากขึ้น พระสงฆ์จึงมีบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือชุมชนอย่างใกล้ชิดกว่าเดิมและเป็นผู้แก้ปัญหาเกือบทุกเรื่องของชาวบ้านเพื่อความสุขและความสามัคคีและมีความสำนึกรับผิดชอบในชุมชน

จากการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์รูปใดรูปหนึ่งดังที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า พระสงฆ์แต่ละรูปจะมีทั้งบทบาทที่เหมือนกันและบทบาทที่แตกต่างกัน ซึ่งบทบาทที่เหมือนกันส่วนใหญ่จะเป็นบทบาทหลักที่สังคมทั่วไปเข้าใจและรับทราบเช่นเดียวกันว่าเป็นบทบาทที่พระสงฆ์พึงปฏิบัติในการครองสมณเพศ เช่น มีบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือ สงเคราะห์ ชุมชน บทบาทในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอน บทบาทการอบรมประชาชนให้เข้าใจหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา บทบาทในการจัดกิจกรรมตามวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น แต่ทั้งนี้ในบทบาทที่มีความแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนตัวของพระสงฆ์แต่ละรูป อาทิ ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ บุคลิกลักษณะ ตลอดจนการอยู่ในบทบริบทของชุมชนที่แตกต่างกัน ที่เอื้อต่อการแสดงบทบาทด้านต่างๆ ของพระสงฆ์

สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตจังหวัดภาคกลาง แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานตามที่ได้ตั้งไว้ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชาชนในเขตภาคกลาง 23 จังหวัด (กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชัยนาท นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สมุทรปราการ สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อุทัยธานี อ่างทอง)

กลุ่มตัวอย่าง ประชาชนในเขตจังหวัดภาคกลางที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนและการสุ่มอย่างง่าย โดยในขั้นแรกจะทำการสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้ตัวแทนจังหวัดที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายชื่อจังหวัดในภาคกลางจำนวน 23 จังหวัด เพื่อให้ได้สัดส่วนของจังหวัดที่จะทำการเก็บข้อมูลจำนวน จำนวน 5 จังหวัด (คิดเป็นร้อยละ 20) จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงวัย กล่าวคือ ให้มีช่วงวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุเฉลี่ยจังหวัดละ 200 คน รวมทั้งสิ้น 1,000 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

ตอนที่ 3 บทบาทที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมี มีลักษณะเป็นแบบเรียงลำดับตามความคิดเห็น โดยใส่หมายเลขหน้าข้อตั้งแต่ 1 ถึง 6

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำแบบวัดที่สร้างขึ้นเองตามนิยามปฏิบัติการไปหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การหาความเที่ยงตรง

ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยจะได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญและมีความเข้าใจเป็นอย่างดีในเนื้อหาของสิ่งที่ต้องการจะวัดเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาว่ามีเนื้อหาครอบคลุมและครบถ้วนสมบูรณ์ตามนิยามปฏิบัติการหรือไม่ ภาษาและสำนวนที่ใช้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบวัดที่สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

การหาค่าความเชื่อมั่น

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เมื่อนำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงแล้ว จึงนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนใน 5 จังหวัด

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์หรือ SPSS (Statistical Package for Social Science Program)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. สถิติอ้างอิง ได้แก่ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent T-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance - ANOVA) ถ้าหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)
3. การวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อคำถามปลายเปิด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ไทย โดยมี ความมุ่งหมายที่สำคัญในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับ บทบาทในด้านต่าง ๆ ของพระสงฆ์ โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,000 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งในบทนี้จะได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,000 คน กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะชีวิตสังคม ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

ส่วนที่ 2 เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับ บทบาทพระสงฆ์และผลการวิเคราะห์เพิ่มเติมจากเนื้อหา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางชีวิตสังคม ต่าง ๆ ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะชีวิตสังคม ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	397	39.7
หญิง	603	60.3
รวม	1000	100.0

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
18 - 25 ปี	254	25.4
26 - 40 ปี	331	33.1
41 - 60 ปี	306	30.6
61 ปีขึ้นไป	109	10.9
รวม	1000	100.0
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	47	4.7
ประถมศึกษา	250	25.0
มัธยมศึกษา/ปวช. / ปวส.	318	31.8
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	385	38.5
รวม	1000	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	458	45.8
แต่งงาน	453	45.3
หม้าย/หย่าร้าง	89	8.9
รวม	1000	100.0
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา		
ทุกวัน	848	84.8
ทุกวันพระ	69	6.9
ทุกอาทิตย์	33	3.3
ทุกวันสำคัญทางศาสนา	35	3.5
เฉพาะวันพิเศษ เช่น วันเกิด งานบวช งานศพ	15	1.5
อื่น ๆ เช่น ตามสะดวก		
รวม	1000	100.0

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
เกษตรกรรม	59	5.9
รัฐวิสาหกิจ	51	5.1
รับราชการ	189	18.9
บริษัทเอกชน	118	11.8
ค้าขาย	100	10.0
รับจ้าง	203	20.3
นักเรียน/นักศึกษา	197	19.7
อื่นๆ เช่น แม่บ้าน ว่างงาน	83	8.3
รวม	1000	100.0

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง (คิดเป็นร้อยละ 60.3) มีอายุระหว่าง 41 - 60 ปี (คิดเป็นร้อยละ 33.1) มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า (คิดเป็นร้อยละ 38.5) มีสถานภาพโสด (คิดเป็นร้อยละ 45.8) และส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้าง (คิดเป็นร้อยละ 20.3)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ดังนี้

ตาราง 2 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มรวม จำนวน 1000 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.39	.70	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.29	.70	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.28	.73	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.23	.68	มาก
ปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง	2.21	.73	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.16	.76	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.12	.77	มาก
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.08	.73	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.05	.86	มาก
ให้โชคลาก ใ้หวยแก่ประชาชน	2.00	.64	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.85	.83	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.82	.75	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.70	.75	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.62	.68	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.58	.76	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.58	.70	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.38	.66	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า ในกลุ่มรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลักและการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิม ป้าย เป็นต้น โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนายโชคชะตา

ตาราง 3 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มรวม จำนวน 1000 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	397	33.18	5.14	-1.21
หญิง	603	33.58	5.00	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทย
ปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มรวม จำนวน
1000 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	110.36	3	36.78	1.43
ภายในกลุ่ม	25465.71	996	25.56	
รวม	25576.07	999		
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	259.08	7	37.01	1.45
ภายในกลุ่ม	25316.99	992	25.52	
รวม	25576.07	999		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	87.05	3	29.01	1.13
ภายในกลุ่ม	25489.02	996	25.59	
รวม	25576.07	999		
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	223.97	2	111.98	4.04*
ภายในกลุ่ม	25352.10	997	25.42	
รวม	25576.07	999		

ตาราง 4 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	611.58	4	152.89	6.09*
ภายในกลุ่ม	24964.48	995	25.09	
รวม	25576.07	999		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่ม ตัวอย่างที่สมรสแล้วมีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด และกลุ่มที่มีการ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ในลักษณะอื่น ๆ เช่น ตามความสะดวก มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมาก ที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ อาชีพและการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบัน เกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 5 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มเพศชาย
จำนวน 397 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.38	.76	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.30	.83	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.27	.73	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.25	.86	มาก
ปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.17	.73	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.15	.70	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.05	.73	มาก
อบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.03	.70	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจริญปาย เป็นต้น	2.02	.77	มาก
ให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชน	2.01	.70	มาก
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.92	.66	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.78	.68	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.69	.75	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.61	.75	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.59	.64	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.54	.68	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.34	.76	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ในกลุ่มเพศชาย กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็ก

กำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การปลูกเสกวัดมุงคล เครื่องราง ของขลัง การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจริญปาย เป็นต้น และการให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนายโชคชะตา

ตาราง 6 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มเพศชาย จำนวน 397 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	103.91	3	34.68	1.31
ภายในกลุ่ม	10371.66	393	26.39	
รวม	10475.58	396		
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	164.35	7	23.47	0.88
ภายในกลุ่ม	10311.22	389	26.50	
รวม	10475.58	396		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	15.98	3	5.33	0.20
ภายในกลุ่ม	10459.59	393	26.61	
รวม	10475.58	396		

ตาราง 6 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	12.30	2	6.15	0.23
ภายในกลุ่ม	10463.07	394	26.55	
รวม	10475.58	396		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	125.57	3	41.85	1.58
ภายในกลุ่ม	10350.00	393	26.33	
รวม	10475.58	396		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีอายุ อาชีพ การศึกษา สถานภาพสมรสและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 7 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มเพศหญิง
จำนวน 603 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล คะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.40	.71	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.28	.73	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.27	.69	มาก
ปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง	2.23	.73	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.22	.67	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.17	.75	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.16	.77	มาก
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.12	.71	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.07	.86	มาก
ให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชน	2.00	.63	มาก
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.84	.76	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.80	.83	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.71	.76	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.64	.65	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้อุ้มสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.60	.72	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.56	.73	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.41	.65	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า ในกลุ่มเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การปลูกเสกวัดอุ้มงคล

เรื่องราว ของคลัง การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การอบรมสั่งสอนจริยธรรม และแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การอบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจริญปาย เป็นต้น และการให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนายโชคชะตา

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มเพศหญิง จำนวน 603 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	111.04	3	37.00	1.48
ภายในกลุ่ม	14951.84	599	24.96	
รวม	15062.85	602		
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	272.14	7	38.87	1.56
ภายในกลุ่ม	14790.70	595	24.85	
รวม	15062.85	602		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	78.33	3	26.11	1.04
ภายในกลุ่ม	14984.52	599	25.01	
รวม	15062.85	602		

ตาราง 8 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	282.09	2	141.04	5.72*
ภายในกลุ่ม	14780.86	600	24.63	
รวม	15062.85	602		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	492.20	2	123.05	5.05*
ภายในกลุ่ม	14570.65	598	24.36	
รวม	15062.85	602		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สมรสแล้วมีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด และกลุ่มที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในลักษณะอื่น ๆ เช่น ตามความสะดวก มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ อาชีพและการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 9 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี จำนวน 254 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.38	.69	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.24	.77	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.22	.74	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.20	.69	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.15	.68	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.12	.76	มาก
ปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง	2.10	.71	มาก
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.05	.71	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.05	.85	มาก
ให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน	2.01	.62	มาก
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.87	.70	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.81	.82	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.67	.76	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.67	.79	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.63	.70	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.62	.68	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.35	.69	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า ในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า พระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การแต่งหนังสือ ตำราทางพุทธศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น และการให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชน โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนายโชคชะตา

ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี จำนวน 254 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	103	33.40	5.50	0.41
หญิง	151	33.10	5.78	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 18 – 25 มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 11 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี จำนวน 254 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	741.28	7	105.89	3.53*
ภายในกลุ่ม	7371.47	246	29.96	
รวม	8112.75	253		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	87.97	3	29.32	0.94
ภายในกลุ่ม	8024.77 250	32.09		
รวม	8112.75 253			
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	173.95	2	89.47	2.83
ภายในกลุ่ม	7933.80	251	31.60	
รวม	8112.75	253		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	562.52	3	187.50	6.20*
ภายในกลุ่ม	7550.23	250	30.20	
รวม	8112.75	253		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 18-25 ปี ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อ

พิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 18-25 ปี ที่มีอาชีพรับราชการ มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 18-25 ปี ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเฉพาะวันพิเศษต่าง ๆ เช่น วันเกิด งานบวช งานศพ มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 18-25 ปี ที่มีการศึกษาและสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 12 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 26-40 ปี จำนวน 331 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.33	.72	มาก
อนุรักษทรัพย์ากรและสิ่งแวดล้อม	2.20	.71	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.19	.72	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.18	.76	มาก
ปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง	2.14	.73	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.10	.73	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.09	.76	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.09	.79	มาก
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.02	.73	มาก
16.ให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน	2.01	.68	มาก
17. รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.81	.81	ปานกลาง

ตาราง 12 (ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
4. เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.80	.76	ปานกลาง
12.พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.80	.79	ปานกลาง
14.สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.65	.78	ปานกลาง
10.อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.63	.69	ปานกลาง
15.ทำนายโชคชะตา	1.46	.42	ปานกลาง
13. มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง			ปานกลาง

จากตาราง 12 พบว่า ในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 26 – 40 ปี กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า พระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การอบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก และการให้โชคลาภ ไข้หวยแก่ประชาชน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

ตาราง 13 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 26-40 ปี จำนวน 331 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	133	32.47	5.36	-2.11*
หญิง	198	33.65	4.67	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 26-40 มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยพบว่าเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันดีกว่าเพศชาย

ตาราง 14 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 26-40 จำนวน 331 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	419.43	7	59.92	2.48*
ภายในกลุ่ม	7797.04	323	24.13	
รวม	8216.48	330		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	28.19	3	9.38	0.37
ภายในกลุ่ม	8188.29	327	25.04	
รวม	8216.48	330		

ตาราง 14 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	94.02	2	47.01	1.89
ภายในกลุ่ม	8122.45	328	24.76	
รวม	8216.48	330		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	303.50	4	75.92	3.12*
ภายในกลุ่ม	7912.78	326	24.27	
รวม	8216.48	330		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 26-40 ปี ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 26-40 ปี ที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุดและกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 26-40 ปี ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเฉพาะวันพิเศษต่าง ๆ เช่น วันเกิด งานบวช งานศพ มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 26-40 ปี ที่มีการศึกษาและสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 15 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 306 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.40	.72	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.36	.70	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.35	.69	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.29	.68	มาก
ปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง	2.27	.75	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.17	.75	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.16	.79	มาก
อบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.10	.73	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.04	.88	มาก
ให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชน	1.97	.61	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.88	.85	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.81	.76	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.67	.73	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.61	.67	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.53	.67	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.52	.74	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.31	.53	ปานกลาง

จากตาราง 15 พบว่า ในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 26-40 ปี กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การพัฒนา

สังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การอบรมสั่ง สอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อ ต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก และการประกอบพิธีกรรม ต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมี บทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่า พระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนายโชคชะตา

ตาราง 16 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาท พระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 306 คน

ตัวแปร	จำนวน	X	S.D.	t
เพศ				
ชาย	122	33.63	4.83	0.81
หญิง	184	33.50	4.90	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี มี ความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดย พบว่าเพศหญิงความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันดีกว่าเพศชาย

ตาราง 17 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 306 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	341.42	7	48.77	2.10*
ภายในกลุ่ม	6892.23	298	23.12	
รวม	7233.66	305		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	23.66	3	7.88	0.33
ภายในกลุ่ม	7209.99	302	23.87	
รวม	7233.66	305		
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	558.42	2	279.21	12.67*
ภายในกลุ่ม	6675.24	303	22.03	
รวม	7233.66	305		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	281.83	3	93.94	4.08*
ภายในกลุ่ม	6951.82	302	23.01	
รวม	7233.66	305		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 41-60 ปี ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อ

พิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 41-60 ปี ที่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษาหรือกำลังเรียนหนังสือวิชาชีพ มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 41-60 ปี ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 41-60 ปี ที่สมรสแล้ว มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 41-60 ปี ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันสำคัญทางศาสนา มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 41-60 ปี ที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 18 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 109 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.60	.55	มาก
อนุรักษทรัพย์ากรและสิ่งแวดล้อม	2.59	.59	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.51	.61	มาก
ปลุกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.47	.66	
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.37	.57	มาก
อบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.29	.73	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.17	.84	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดำรงถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.10	.84	มาก

ตาราง 18(ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแ คะเน
ให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชน	2.09	.67	มาก
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.97	.85	ปานกล
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	1.95	.86	ปานกล
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานทีอื่น ๆ	1.75	.80	ปานกล
พัฒนาอววัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.55	.65	ปานกล
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.51	.66	ปานกล
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.47	.68	ปานกล
ทำนายโชคชะตา	1.41	.66	ปานกล
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.39	.60	ปานกล

จากตาราง 18 พบว่า ในกลุ่มที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การอบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน และการให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการสงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น

ตาราง 19 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 109 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	39	33.61	4.15	-1.19
หญิง	70	34.61	4.20	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 61 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 20 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 109 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	185.99	5	37.20	2.23
ภายในกลุ่ม	1716.80	103	16.66	
รวม	1902.80	108		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	27.94	3	9.31	0.52
ภายในกลุ่ม	1874.86	105	17.86	
รวม	1902.80	108		

ตาราง 20 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	91.28	2	45.64	2.67
ภายในกลุ่ม	1811.52 106		17.09	
รวม	1902.80 108			
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	1.56	1	1.56	0.08
ภายในกลุ่ม	1901.24 107		17.76	
รวม	1902.80 108			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป ที่มีอาชีพ การศึกษา สถานภาพสมรสและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 21 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 59 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.61	.66	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.59	.64	มาก

ตาราง 21(ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
ปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง	2.55	.62	มาก
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.55	.65	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.28	.61	มาก
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	2.25	.86	มาก
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.88	.55	ปานกลาง
ให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชน	1.88	.64	ปานกลาง
อบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	1.74	.68	ปานกลาง
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	1.67	.77	ปานกลาง
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	1.66	.73	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.62	.71	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.54	.75	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.47	.65	ปานกลาง
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	1.47	.72	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.40	.68	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.37	.58	ปานกลาง

จากตาราง 21 พบว่า ในกลุ่มที่มีอาชีพเกษตรกรรม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง การอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การรักษาโรคภัยไข้เจ็บ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนายโชคชะตา

ตาราง 22 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 59 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	24	32.62	5.28	0.02
หญิง	35	32.60	3.63	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงกลุ่มที่มีอาชีพเกษตรกรรวม มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 23 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 59 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	508.06	33	15.39	0.66
ภายในกลุ่ม	581.96	25	23.27	
รวม	1090.03	58		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	23.70	3	7.90	0.40
ภายในกลุ่ม	1066.32	55	19.38	
รวม	1090.03	58		

ตาราง 23 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	18.36	2	9.18	0.48
ภายในกลุ่ม	1071.66	56	19.13	
รวม	1090.03	58		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	60.90	1	60.90	3.37
ภายในกลุ่ม	1029.12	57	18.05	
รวม	1090.03	58		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 23 พบว่า กลุ่มตัวอย่างอาชีพเกษตรกรที่มีอาชีพ การศึกษา สถานภาพสมรส และการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 24 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีอาชีพ รัฐวิสาหกิจ จำนวน 51 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.60	.60	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจริญปาย เป็นต้น	2.45	.78	มาก

ตาราง 24(ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล คะแนน
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.29	.57	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.29	.70	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.25	.68	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.15	.75	มาก
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	2.13	.84	มาก
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	2.07	.77	มาก
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	2.05	.81	มาก
ให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน	2.03	.56	มาก
ปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.01	.73	มาก
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.01	.76	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงตามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.00	.74	มาก
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.92	.68	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.58	.72	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.56	.70	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.25	.59	ปานกลาง

จากตาราง 24 พบว่า ในกลุ่มที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การรักษาโรคภัยไข้เจ็บ การพัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

เมืองการปกครอง การให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชน การปลุกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลักและการอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอน และให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทํานาย โชกชะตา

ตาราง 25 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ จำนวน 51 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	27	34.92	4.80	0.28
หญิง	24	34.54	4.68	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 25 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงกลุ่มที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 26 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ จำนวน 51 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	659.77	24	27.49	1.60
ภายในกลุ่ม	445.91	26	17.15	
รวม	1105.68	50		

ตาราง 26 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	25.10	2	12.55	0.55
ภายในกลุ่ม	1080.58	48	22.51	
รวม	1105.68	50		
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	18.18	2	9.09	0.40
ภายในกลุ่ม	1087.49	48	22.65	
รวม	1105.68	50		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	195.93	1	195.93	10.55*
ภายในกลุ่ม	909.75	49	18.56	
รวม	1105.68	50		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 26 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวัน มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษา และสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 27 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีอาชีพรับราชการ จำนวน 189 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.23	.71	มาก
ปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง	2.19	.74	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดียิ่งถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.19	.76	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.15	.82	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.09	.66	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.08	.67	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.06	.66	มาก
อบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.05	.72	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	1.99	.75	ปานกลาง
ให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน	1.97	.74	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.96	.80	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.94	.67	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.93	.75	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.93	.75	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.65	.74	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.64	.77	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.53	.69	ปานกลาง

จากตาราง 27 พบว่า ในกลุ่มที่มีอาชีพรับราชการ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดี

งานถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การอบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

ตาราง 28 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพรับราชการ จำนวน 189 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	54	32.72	5.20	-1.53
หญิง	135	34.03	5.38	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 28 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงกลุ่มที่มีอาชีพรับราชการ มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 29 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพรับราชการ จำนวน 189 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	367.31	3	122.43	4.51*
ภายในกลุ่ม	5017.01	185	27.11	
รวม	5384.32	188		

ตาราง 29 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	307.42	2	153.71	5.63*
ภายในกลุ่ม	5076.92	186	27.29	
รวม	5384.32	188		
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	381.35	2	190.67	7.08*
ภายในกลุ่ม	5002.97	186	26.89	
รวม	5384.32	188		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	644.39	4	161.09	6.25*
ภายในกลุ่ม	4739.93	184	25.76	
รวม	5384.32	188		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 29 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ ที่มีอายุ การศึกษา สถานภาพสมรสและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี เป็นโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าและเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในลักษณะอื่นๆ เช่น ตามสะดวก มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

ตาราง 30 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีอาชีพ
พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 118 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล คะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.43	.74	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.31	.78	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.22	.73	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.18	.72	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.12	.87	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.11	.79	มาก
ให้โศลก ปาฐกถาแก่ประชาชน	2.08	.60	มาก
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.05	.70	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.05	.79	มาก
ปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.00	.72	มาก
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.90	.83	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.83	.80	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.76	.73	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.75	.86	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.55	.71	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.53	.66	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.32	.63	ปานกลาง

จากตาราง 30 พบว่า ในกลุ่มที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน การอบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่าน สื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน และการปลุกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนายโชคชะตา

ตาราง 31 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 118 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	55	33.69	5.39	0.43
หญิง	63	32.92	5.25	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 31 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงกลุ่มที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 32 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 118 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	865.03	30	28.83	1.02
ภายในกลุ่ม	2436.74	87	28.00	
รวม	3301.77	117		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	58.81	2	29.40	1.04
ภายในกลุ่ม	3242.95	115	28.20	
รวม	3301.77	117		
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	62.89	2	31.44	1.11
ภายในกลุ่ม	3238.88	115	28.16	
รวม	3301.77	117		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	6.16	1	6.16	0.21
ภายในกลุ่ม	3295.60	116	28.41	
รวม	3301.77	117		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 32 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนที่มีอายุ การศึกษา สถานภาพสมรสและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 33 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย จำนวน 100 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.53	.62	มาก
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.45	.72	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.42	.66	มาก
ปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง	2.40	.72	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.35	.77	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.30	.74	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.26	.69	มาก
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.26	.79	มาก
ให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน	2.07	.67	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.05	.92	มาก
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.94	.81	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.88	.85	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.66	.75	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.48	.70	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.47	.59	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.37	.59	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.36	.62	ปานกลาง

จากตาราง 33 พบว่า ในกลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอบรมสั่งสอนและให้

การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การปลูกเสกวัดอุ้มคง เครื่องราง ของขลัง การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การอบรมสั่งสอน จริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจริญปาย เป็นต้น การอบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การให้โชคลาภ ใบ้ หวยและประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจริญปาย เป็นต้น โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็น ว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา และยัง พบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนายโชคชะตา

ตาราง 34 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาท พระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย จำนวน 100 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	34	33.47	4.94	-1.25
หญิง	66	34.65	4.21	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 34 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงกลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย มีความ คิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 35 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทย
ปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพ
พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 100 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	728.80	33	22.08	1.15
ภายในกลุ่ม	1261.94	66	19.12	
รวม	1990.75	99		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	82.12	3	27.37	1.37
ภายในกลุ่ม	1908.62	96	19.88	
รวม	1990.75	99		
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	134.49	2	67.24	3.51*
ภายในกลุ่ม	1856.25	97	19.13	
รวม	1990.75	99		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	2.96	1	2.96	0.14
ภายในกลุ่ม	1987.78	98	20.28	
รวม	1990.75	99		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 35 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษาและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 36 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 203 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.38	.71	มาก
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.32	.73	มาก
อนุรักษทรัพย์ากรและสิ่งแวดล้อม	2.32	.71	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.26	.72	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.25	.74	มาก
ปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง	2.24	.75	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.21	.77	มาก
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.17	.71	มาก
ให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชน	2.01	.60	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.00	.86	มาก
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.81	.72	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.78	.82	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.52	.72	ปานกลาง

ตาราง 36 (ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้อุ้มสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.50	.69	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.49	.74	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.46	.66	ปานกลาง
ทำนวยุทธชะตา	1.29	.59	ปานกลาง

จากตาราง 36 พบว่า ในกลุ่มที่มีอาชีพรับจ้าง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่างๆ ให้แก่ประชาชน การอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การให้โชคลาภ ใ้หวยและประกอบพิธีกรรมต่างๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนวยุทธชะตา

ตาราง 37 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพรับจ้าง 203 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	94	33.13	4.65	0.16
หญิง	109	33.02	4.98	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 37 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงกลุ่มที่มีอาชีพรับจ้าง มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 38 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 203 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	172.57	3	57.52	2.53
ภายในกลุ่ม	4522.16	199	22.72	
รวม	4694.73	202		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	197.72	3	65.90	2.91*
ภายในกลุ่ม	4497.01	199	22.59	
รวม	4694.73	202		
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	57.08	2	28.54	1.23
ภายในกลุ่ม	4637.65	200	23.18	
รวม	4694.73	202		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	33.18	1	33.18	1.43
ภายในกลุ่ม	4661.55	201	23.19	
รวม	4694.73	202		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 38 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้าง ที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ สถานภาพสมรสและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 39 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา จำนวน 197 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.39	.69	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.28	.75	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.27	.74	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.23	.68	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.18	.67	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.12	.75	มาก
ปลูกเสกวัดถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.09	.70	มาก
อบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.06	.70	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.06	.84	มาก
ให้โชคลาภ ไขว่คว้าแก่ประชาชน	2.02	.59	มาก
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.81	.67	ปานกลาง

ตาราง 39 (ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล คะแนน
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.78	.83	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.65	.80	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.61	.68	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.60	.73	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.55	.64	ปานกลาง
ทำนวยุชชะตา	1.28	.61	ปานกลาง

จากตาราง 39 พบว่า ในกลุ่มที่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า พระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธ ศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การปลูกเสก วัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงาม ถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น และการให้โชคลาภ ไขห่วย โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่า พระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนวยุชชะตา

ตาราง 40 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา จำนวน 197 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	86	33.06	5.55	0.99
หญิง	111	33.07	5.43	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 40 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงกลุ่มที่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 41 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา จำนวน 197 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	80.16	2	40.08	1.34
ภายในกลุ่ม	5790.84	194	29.85	
รวม	5871.00	196		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	187.30	2	93.65	3.19*
ภายในกลุ่ม	5683.70	194	29.29	
รวม	5871.00	196		

ตาราง 41 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	54.41	2	27.20	0.90
ภายในกลุ่ม	5816.59	194	29.98	
รวม	5871.00	196		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	39.58	1	39.58	1.32
ภายในกลุ่ม	5831.41	195	29.90	
รวม	5871.00	196		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 41 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษาที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ สถานภาพสมรส และการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 42 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีอาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ว่างงาน จำนวน 83 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.59	.58	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.51	.65	มาก
ปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.39	.66	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.38	.71	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.33	.64	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.14	.82	มาก
อบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.12	.78	มาก
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	2.09	.82	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดียิ่งถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.00	.89	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	1.96	.90	ปานกลาง
ให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน	1.91	.68	มาก
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.61	.76	ปานกลาง
พัฒนาอารวัดและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.56	.66	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.49	.65	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.49	.72	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.48	.70	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.40	.60	ปานกลาง

จากตาราง 42 พบว่า ในกลุ่มที่มีอาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ว่างงาน กลุ่มตัวอย่างมีความ
 คิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่
 พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของ

คลัง การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การรักษาโรคภัยไข้เจ็บ และการอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการสงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น

ตาราง 43 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ว่างงาน จำนวน 83 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	23	31.78	5.29	-2.12*
หญิง	60	34.20	4.44	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 43 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มที่มีอาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ว่างงาน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มที่มีอาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ว่างงาน ที่เป็นเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันดีกว่าเพศชาย

ตาราง 44 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีอาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ว่างงาน จำนวน 83 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	411.45	3	137.15	7.38*
ภายในกลุ่ม	1467.21	79	18.57	
รวม	1878.67	82		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	50.90	3	16.96	0.73
ภายในกลุ่ม	1827.77	79	23.13	
รวม	1878.67	82		
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	81.03	2	40.51	1.81
ภายในกลุ่ม	1797.64	80	22.47	
รวม	1878.67	82		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	84.05	1	84.05	3.79
ภายในกลุ่ม	1794.61	81	22.15	
รวม	1878.67	82		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 44 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ว่างงาน ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่

.05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษา สถานภาพสมรสและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 45 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 47 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.48	.65	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.40	.64	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.36	.70	มาก
ปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.36	.73	มาก
อบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.29	.80	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.21	.74	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.17	.78	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.17	.78	มาก
ให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน	2.06	.60	มาก
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	2.02	.92	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.00	.90	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.85	.82	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.48	.58	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.46	.65	ปานกลาง

ตาราง 45 (ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.44	.65	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.40	.61	ปานกลาง
ทำนวยุชชะตา	1.25	.48	ปานกลาง

จากตาราง 45 พบว่า ในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การอบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่างๆ ให้แก่ประชาชน การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การให้ยืมของ ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน การรักษาโรคภัยไข้เจ็บ และประกอบพิธีกรรมต่างๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนวยุชชะตา

ตาราง 46 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 47 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	21	33.28	5.57	-0.23
หญิง	26	33.61	4.04	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 46 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 47 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทย ปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 47 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	41.21	3	13.73	0.59
ภายในกลุ่ม	1000.49	43	23.26	
รวม	1041.71	46		
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	44.64	3	14.88	0.64
ภายในกลุ่ม	997.05	43	23.18	
รวม	1041.71	46		
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	12.31	2	6.15	0.26
ภายในกลุ่ม	1029.39	44	23.39	
รวม	1041.71	46		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	0.02	1	0.02	0.00
ภายในกลุ่ม	1041.67	45	23.14	
รวม	1041.71	46		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 47 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนหนังสือที่มีอายุ อาชีพ สถานภาพสมรส และการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 48 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 250 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.51	.67	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.49	.65	มาก
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.49	.68	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.43	.78	มาก
ปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.40	.63	มาก
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.16	.70	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.14	.75	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.12	.82	มาก
ให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน	2.00	.81	มาก
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.97	.60	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	1.94	.86	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.76	.79	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.58	.66	ปานกลาง
พัฒนาอารวัดและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.57	.70	ปานกลาง

ตาราง 48 (ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.44	.65	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.42	.65	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.32	.59	ปานกลาง

จากตาราง 48 พบว่า ในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่างๆ ให้แก่ประชาชน และการให้โชคลาก ใ้หวยแก่ประชาชน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนายโชคชะตา

ตาราง 49 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 250 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	91	33.53	4.74	-0.66
หญิง	159	33.95	4.75	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 49 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 50 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 250 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	71.05	3	22.68	1.05
ภายในกลุ่ม	5536.33	246	22.50	
รวม	5607.39	249		
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	409.23	7	58.46	2.72*
ภายในกลุ่ม	5198.16	242	21.48	
รวม	5607.39	249		
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	184.53	2	92.26	4.20*
ภายในกลุ่ม	5422.86	247	21.95	
รวม	5607.39	249		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	16.80	1	16.80	0.74
ภายในกลุ่ม	5590.59	248	22.54	
รวม	5607.39	249		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 50 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ที่มีอาชีพและสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย มีสถานภาพสมรส มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 51 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 318 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.36	.72	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.28	.68	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.27	.73	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.22	.69	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.17	.77	มาก
ปลูกเสกวัดอุ้มถน คล เครื่องราง ของขลัง	2.16	.73	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.08	.76	มาก
ให้โชคลาภ ไขห่วยแก่ประชาชน	2.04	.64	มาก
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.03	.74	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	1.97	.86	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.88	.83	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.77	.71	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.68	.71	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.61	.78	ปานกลาง

ตาราง 51 (ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.55	.67	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.53	.69	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.36	.65	ปานกลาง

จากตาราง 51 พบว่า ในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่างๆ ให้แก่ประชาชน การให้โชคลาภ ไขว่หวยแก่ประชาชน และการอบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนายโชคชะตา

ตาราง 52 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 318 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	151	33.03	5.10	0.02
หญิง	167	33.02	5.28	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 52 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 53 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 318 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	62.61	3	20.87	0.77
ภายในกลุ่ม	8483.07	314	27.01	
รวม	8545.68	317		
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	357.51	7	51.07	1.93
ภายในกลุ่ม	8188.17	310	26.41	
รวม	8545.68	317		
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	64.00	2	32.00	1.18
ภายในกลุ่ม	8481.67	315	26.92	
รวม	8545.68	317		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	3.08	1	3.08	0.11
ภายในกลุ่ม	8542.59	316	27.03	
รวม	8545.68	317		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 53 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. ที่มีอายุ อาชีพและสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 54 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 385 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.35	.71	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.19	.83	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.18	.71	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.15	.75	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.13	.69	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.13	.76	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.11	.67	มาก
ปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.10	.67	มาก
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.05	.69	มาก
ให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชน	1.97	.68	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.89	.74	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.84	.77	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.74	.72	ปานกลาง
รักษาโรกภัยไข้เจ็บ	1.73	.78	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้อุ้มสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.72	.74	ปานกลาง

ตาราง 54 (ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล คะแนน
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.68	.79	ปานกลาง
ทำนวยุทธ	1.45	.72	ปานกลาง

จากตาราง 54 พบว่า ในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็ก กำพร้า การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง และการอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนวยุทธ

ตาราง 55 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าจำนวน 385 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	134	33.08	5.41	-1.11
หญิง	251	33.70	5.04	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 55 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 56 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 385 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	16.20	3	5.40	0.20
ภายในกลุ่ม	10278.03	381	26.97	
รวม	10294.23	384		
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	293.73	7	41.96	1.58
ภายในกลุ่ม	10000.50	377	26.52	
รวม	10294.23	384		
สถานภาพสมรส				
ระหว่างกลุ่ม	440.77	2	220.38	8.54*
ภายในกลุ่ม	9853.45	382	25.79	
รวม	10294.23	384		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	662.35	4	165.58	6.53*
ภายในกลุ่ม	9631.88	380	25.34	
รวม	10294.23	384		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 56 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ที่มีสถานภาพสมรสและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในลักษณะอื่น ๆ เช่น ตามสะดวก มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุและอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 57 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีสถานภาพโสด จำนวน 458 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.39	.70	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.34	.60	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.31	.67	มาก
ปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.28	.71	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.26	.68	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.18	.76	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.14	.78	มาก
ให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน	2.13	.72	มาก
อบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.04	.61	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	1.93	.88	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.85	.84	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.83	.76	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.66	.67	ปานกลาง

ตาราง 57 (ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.64	.73	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.57	.70	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.51	.71	ปานกลาง
ทำนวยุทธชยะดา	1.36	.66	ปานกลาง

จากตาราง 57 พบว่า ในกลุ่มที่มีสถานภาพโสด กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐาน การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชนและการอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนวยุทธชยะดา

ตาราง 58 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีสถานภาพโสด จำนวน 458 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	152	33.26	4.85	-0.75
หญิง	306	33.62	4.70	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 58 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มที่มีสถานภาพโสด มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 59 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีสถานภาพโสด จำนวน 458 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	93.06	3	31.02	1.37
ภายในกลุ่ม	10225.42	454	22.52	
รวม	10318.48	457		
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	305.56	7	43.65	1.96
ภายในกลุ่ม	10012.92	450	22.25	
รวม	10318.48	457		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	333.15	3	111.05	5.04*
ภายในกลุ่ม	9985.33	454	21.99	
รวม	10318.48	457		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	649.10	4	162.27	7.06*
ภายในกลุ่ม	9669.38	453	21.34	
รวม	10318.48	457		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 59 พบว่า กลุ่มตัวอย่างสถานภาพโสด ที่มีการศึกษาและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างสถานภาพโสด ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือกว่า มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในทุกวันสำคัญทางศาสนา มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุและอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 60 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 453 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.40	.69	มาก
อนุรักษทรัพย์และการและสิ่งแวดล้อม	2.32	.71	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.24	.77	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.22	.73	มาก
ปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.19	.68	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.15	.76	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.14	.84	ปานกลาง
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.12	.75	มาก
อบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.08	.68	มาก
ให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน	1.96	.82	มาก
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.87	.74	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.84	.75	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.73	.75	ปานกลาง

ตาราง 60(ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.64	.79	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.62	.70	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.60	.71	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.43	.68	ปานกลาง

จากตาราง 60 พบว่า ในกลุ่มที่มีสถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การปลูกเสกวัดอุ้มผาง เครื่องราง ของขลัง การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐาน การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน และการอบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนายโชคชะตา

ตาราง 61 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีสถานภาพสมรส จำนวน 453 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	212	33.21	5.35	0.11
หญิง	241	34.00	5.31	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 61 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มที่มีสถานภาพสมรส มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 62 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทย ปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีสถานภาพสมรส จำนวน 453 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	541.93	3	180.46	6.56*
ภายในกลุ่ม	12349.23	449	27.50	
รวม	12891.17	452		
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	296.57	7	42.36	1.49
ภายในกลุ่ม	12594.60	445	28.30	
รวม	12891.17	452		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	207.01	3	69.00	2.44
ภายในกลุ่ม	12684.16	449	28.25	
รวม	12891.17	452		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	220.26	4	55.06	1.94
ภายในกลุ่ม	12670.90	448	28.28	
รวม	12891.17	452		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 62 พบว่า กลุ่มตัวอย่างสถานภาพสมรสที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างสถานภาพสมรส ที่มีอายุระหว่าง 41 – 60 ปี มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพ การศึกษาและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 63 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 89 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.34	.78	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.20	.86	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.14	.74	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.13	.71	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.10	.69	มาก
ให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน	2.04	.61	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.03	.73	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.00	.86	มาก
ปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง	1.89	.76	ปานกลาง
อบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	1.88	.68	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.85	.84	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.75	.81	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.67	.82	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.65	.62	ปานกลาง

ตาราง 63 (ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.50	.65	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.43	.56	ปานกลาง
ทำนุบำรุงรักษา	1.24	.52	ปานกลาง

จากตาราง 63 พบว่า ในกลุ่มที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชน การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนุบำรุงรักษา

ตาราง 64 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 89 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	33	32.60	5.18	1.00
หญิง	56	31.51	4.77	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 64 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 65 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวัน จำนวน 89 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	174.07	3	58.02	2.50
ภายในกลุ่ม	1968.37	85	23.15	
รวม	2142.44	88		
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	240.79	7	34.40	1.46
ภายในกลุ่ม	1901.65	81	23.47	
รวม	2142.44	88		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	24.54	3	8.18	0.32
ภายในกลุ่ม	2117.90	85	24.91	
รวม	2142.44	88		
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา				
ระหว่างกลุ่ม	78.24	3	26.08	1.07
ภายในกลุ่ม	2064.21	85	24.28	
รวม	2142.44	88		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 65 พบว่า กลุ่มตัวอย่างสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง ที่มีอายุ อาชีพการศึกษาและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 66 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวัน จำนวน 848 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.43	.69	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.34	.71	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.33	.68	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.26	.65	มาก
ปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.23	.72	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.18	.77	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.09	.77	มาก
อบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.08	.74	มาก
ให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน	2.03	.62	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.01	.87	มาก
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.88	.84	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.76	.73	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.65	.74	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.58	.77	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.56	.66	ปานกลาง

ตาราง 66(ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.50	.66	ปานกลาง
ทำนายโชคชะตา	1.34	.63	ปานกลาง

จากตาราง 66 พบว่า ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวัน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การให้โชคลาภ ไขห่วยแก่ประชาชน และการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น และ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนายโชคชะตา

ตาราง 67 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวัน จำนวน 848 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	357	33.29	5.17	-0.14
หญิง	491	33.34	4.96	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 67 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 68 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่มีสถานภาพเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวัน จำนวน 848 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	127.89	3	42.63	1.67
ภายในกลุ่ม	21459.57	844	25.42	
รวม	21587.47	847		
อาชีพ				
ระหว่างกลุ่ม	462.55	7	66.07	2.62*
ภายในกลุ่ม	21124.91	840	25.14	
รวม	21587.47	847		
การศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	103.58	3	34.52	1.35
ภายในกลุ่ม	21483.88	844	25.45	
รวม	21587.47	847		
สถานภาพ				
ระหว่างกลุ่ม	127.60	2	63.80	2.51
ภายในกลุ่ม	21459.86	845	25.39	
รวม	21587.47	847		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 68 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวัน ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวัน ที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษาและสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 69 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพระ จำนวน 69 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.15	.69	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.11	.84	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.10	.78	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	2.08	.76	มาก
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.08	.79	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.04	.65	มาก
ให้โชคลาภ ใ้หวยแก่ประชาชน	1.98	.65	ปานกลาง
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	1.97	.70	ปานกลาง
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	1.97	.74	ปานกลาง
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	1.94	.82	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.91	.87	ปานกลาง
ปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	1.88	.71	ปานกลาง
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	1.72	.78	ปานกลาง

ตาราง 69(ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล คะแนน
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.68	.83	ปานกลาง
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	1.63	.68	ปานกลาง
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1.62	.66	ปานกลาง
ทำนวยุชชะตา	1.33	.65	ปานกลาง

จากตาราง 69 พบว่า ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพระ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่างๆ ให้แก่ประชาชน การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และการสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน และ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการทำนวยุชชะตา

ตาราง 70 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพระ จำนวน 69 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	35	31.65	4.92	-1.01
หญิง	34	32.88	5.10	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 70 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพระ มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 71 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพระ จำนวน 69 คน

แหล่งความแปรปรวน SS	df	MS	F
อายุ			
ระหว่างกลุ่ม	94.74	3	31.58
ภายในกลุ่ม	1616.56	65	24.87
รวม	1711.30	68	
อาชีพ			
ระหว่างกลุ่ม	252.12	7	36.01
ภายในกลุ่ม	1459.17	61	23.92
รวม	1711.30	69	
การศึกษา			
ระหว่างกลุ่ม	54.15	3	18.05
ภายในกลุ่ม	1657.15	65	25.49
รวม	1711.30	68	

ตาราง 71 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
สถานภาพ				
ระหว่างกลุ่ม	28.57	2	14.28	0.56
ภายในกลุ่ม	1682.73	66	25.49	
รวม	1711.30	68		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 71 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพระ ที่มีอายุ อาชีพ การศึกษาและสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 72 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันสำคัญทางศาสนา จำนวน 33 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	2.63	.65	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.60	.65	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.51	.66	มาก
ปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.45	.61	มาก
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.36	.65	มาก

ตาราง 72 (ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล คะแนน
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	2.33	.47	มาก
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	2.33	.77	มาก
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.27	.57	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.24	.43	มาก
พัฒนาอารวัดและสภาพแวดล้อมภายในวัด	2.21	.59	มาก
ทำนายนชโครชะดา	2.03	.84	มาก
ให้โชคลาภ ใ้ห่วยแก่ประชาชน	1.96	.88	ปานกลาง
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	1.93	.74	ปานกลาง
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	1.87	.73	ปานกลาง
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	1.78	.59	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.42	.50	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.36	.48	ปานกลาง

จากตาราง 72 พบว่า ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันสำคัญทางศาสนา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการสงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงาม ถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่างๆ ให้แก่ประชาชน การปลุกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การเป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ การ อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การพัฒนาอารวัดและสภาพแวดล้อมภายในวัด และการทำนายนชโครชะดา โดยพบว่ากลุ่ม ตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการสงเคราะห์ประชาชน เช่น

ให้สัมผัสของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน มีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

ตาราง 73 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันสำคัญทางศาสนา จำนวน 33 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	2	36.00	0.00	-0.10
หญิง	31	36.38	5.12	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 73 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันสำคัญทางศาสนา มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 74 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันสำคัญทางศาสนา จำนวน 33 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	178.82	2	89.41	4.39*
ภายในกลุ่ม	610.81	30	20.36	
รวม	789.63	32		

ตาราง 74 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
สถานภาพ				
ระหว่างกลุ่ม	184.32	2	92.16	
				4.56*
ภายในกลุ่ม	605.31	30	20.17	
รวม	789.63	32		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 74 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันสำคัญทางศาสนา ที่มีอายุ และสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันสำคัญทางศาสนา ที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี สถานภาพโสด มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

ตาราง 75 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพิเศษ เช่น วันเกิด งานบวช งานศพ จำนวน 35 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน	2.37	.59	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.34	.69	มาก
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	2.17	.70	มาก
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	2.17	.70	มาก
ปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง	2.17	.82	มาก

ตาราง 75 (ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล คะแนน
อบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.11	.58	มาก
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	2.11	.67	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	2.08	.56	มาก
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.08	.70	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.02	.51	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.02	.70	มาก
พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด	2.00	.68	มาก
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	1.74	.70	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.65	.59	ปานกลาง
ทำนุบำรุงรักษา	1.57	.60	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.57	.60	ปานกลาง
ให้โชคลาภ ไขว่คว้าแก่ประชาชน	1.48	.60	ปานกลาง

จากตาราง 75 พบว่า ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพิเศษ เช่น วันเกิด งาน
บวช งานศพ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรม
สั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่าน
สื่อต่างๆ ให้แก่ประชาชน การประกอบพิธีกรรมต่างๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การ
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย การเป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและ
สถานที่อื่น ๆ การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง การอบรมตน-ทำวิปัสสนากรรมฐาน
เป็นหลัก การสงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็น
ต้น การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่
พระภิกษุ สามเณร การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
และพัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์ไทยใน

ปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงาม ถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องให้โชคลาภ ไข้หวยแก่ประชาชน

ตาราง 76 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พิจารณาในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพิเศษ เช่น วันเกิด งานบวช งานศพ จำนวน 35 คน

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t
เพศ				
ชาย	3	36.00	0.00	0.89
หญิง	32	33.50	4.75	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 76 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพิเศษ เช่น วันเกิด งานบวช งานศพ มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 77 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพิเศษ เช่น วันเกิด งานบวช งานศพ จำนวน 35 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	246.94	2	123.47	8.40*
ภายในกลุ่ม	470.20	32	14.69	
รวม	171.14	34		

ตาราง 77 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
สถานภาพ				
ระหว่างกลุ่ม	219.22	2	109.61	7.04*
ภายในกลุ่ม	497.91	32	15.56	
รวม	171.14	34		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 77 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพิเศษ เช่น วันเกิด งานบวช งานศพ ที่มีอายุและสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับ บทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพิเศษ เช่น วันเกิด งานบวช งานศพ ที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี สถานภาพโสด มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

ตาราง 78 แสดงระดับความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในกลุ่มที่เข้าร่วม กิจกรรมทางศาสนาวันอื่นๆ เช่น ตามสะดวก จำนวน 15 คน

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลคะแนน
อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร	2.73	.48	มาก
ประกอบพิธีกรรมต่างๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น	2.66	.48	มาก
พัฒนาอารวัดและสภาพแวดล้อมภายในวัด	2.66	.48	มาก
อบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่างๆ ให้แก่ประชาชน	2.60	.73	มาก

ตาราง 78 (ต่อ)

บทบาทของพระสงฆ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล คะแนน
เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ	2.40	.73	มาก
อบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก	2.40	.73	มาก
อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	2.33	.48	มาก
สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น	2.26	.41	มาก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	2.20	.59	มาก
ปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องราง ของขลัง	2.20	.94	มาก
ทำนายโชคชะตา	2.13	.74	มาก
พัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความ เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น	2.06	.59	มาก
ให้โชคลาก ใ้ห่วยแก่ประชาชน	2.06	.70	มาก
สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	1.93	.70	ปานกลาง
แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา	1.73	.79	ปานกลาง
รักษาโรคภัยไข้เจ็บ	1.53	.74	ปานกลาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง	1.33	.48	ปานกลาง

จากตาราง 78 พบว่า ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันอื่น ๆ เช่น ตามสะดวก กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การพัฒนาอารวัดและสภาพแวดล้อมภายในวัด การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน เป็นวิทยากรอบรมธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ การอบรมคน-ทำวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก การอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย การปลูกเสกวัดอุ้มงคล เครื่องรางของขลัง การทำนายโชคชะตา การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า และการให้โชคลาก ใ้ห่วยแก่ประชาชน โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากที่สุดในเรื่องการ

อบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร และยังพบว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทน้อยที่สุดมากในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง

ตาราง 79 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ จำแนกตามลักษณะทางชีวสังคม พิจารณาในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันอื่น ๆ เช่น ตามสะดวก จำนวน 15 คน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
สถานภาพ				
ระหว่างกลุ่ม	0.26	1	0.26	0.02
ภายในกลุ่ม	158.66	13	12.20	
รวม	158.93	14		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 79 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันอื่น ๆ เช่น ตามสะดวก ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์บทบาทที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมี

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามในการส่วนของบทบาทของพระสงฆ์ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์พึงมี เรียงตามลำดับ ดังนี้

ตาราง 80 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมีในลำดับที่ 1

บทบาทพระสงฆ์ที่พึงมี	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรม การสอนวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น	740	74.0
บทบาทด้านการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอน เป็นวิทยากรอบรมจริยธรรมในโรงเรียน เขียนหนังสือ ตำรา หรือเอกสารเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน เป็นต้น	98	9.8
บทบาทด้านความเชื่อและพิธีกรรม เช่น ปลุกเสกเครื่องรางของขลัง คุ้มครอง คุ้มภัย เป็นต้น	62	6.2
บทบาทด้านการพัฒนา เช่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเพณี วัฒนธรรม พัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นต้น	51	5.1
บทบาทด้านการสงเคราะห์ เช่น ให้ยืมสิ่งของ เลี้ยงเด็ก กำพร้า เป็นต้น	23	2.3
บทบาทด้านสุขภาพอนามัย เช่น รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น	16	1.6

จากตาราง 80 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า บทบาทที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมีเป็นลำดับที่ 1 มากที่สุด คือ บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรม การสอนวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น จำนวน 740 คน คิดเป็นร้อยละ 74 ถัดมาเป็นบทบาทด้านการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอน เป็นวิทยากรอบรมจริยธรรมในโรงเรียน เขียนหนังสือ ตำราหรือเอกสารเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน เป็นต้น จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 และ สุดท้าย คือ บทบาทด้านสุขภาพอนามัย เช่น รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6

ตาราง 81 แสดงผลการวิเคราะห์บทบาทที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมีในลำดับที่ 2

บทบาทพระสงฆ์ที่พึงมี	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
บทบาทด้านการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอน เป็นวิทยากรอบรมจริยธรรมในโรงเรียน เขียนหนังสือ ตำราหรือเอกสารเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน เป็นต้น	584	58.4
บทบาทด้านการพัฒนา เช่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรม พัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นต้น	135	13.5
บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมะ การสอนวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น	120	12.0
บทบาทด้านการสงเคราะห์ เช่น ให้ยืมสิ่งของ เลี้ยงเด็ก กำพร้า เป็นต้น	72	7.2
บทบาทด้านความเชื่อและพิธีกรรม เช่น ปลุกเสกเครื่องรางของขลัง ดูดวง ไขว่ย เป็นต้น	54	5.4
บทบาทด้านสุขภาพอนามัย เช่น รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น	36	3.6

จากตาราง 81 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า บทบาทที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมีเป็นลำดับที่ 2 มากที่สุด คือ บทบาทด้านการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอน เป็นวิทยากรอบรมจริยธรรมในโรงเรียน เขียนหนังสือ ตำราหรือเอกสารเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน เป็นต้น จำนวน 584 คน คิดเป็นร้อยละ 58.4 ถัดมาเป็นบทบาทด้านการพัฒนา เช่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรม พัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นต้น จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 และสุดท้าย คือ บทบาทด้านสุขภาพอนามัย เช่น รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6

ตาราง 82 แสดงผลการวิเคราะห์บทบาทที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมีในลำดับที่ 3

บทบาทพระสงฆ์ที่พึงมี	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
บทบาทด้านการพัฒนา เช่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรม พัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นต้น	361	36.1
บทบาทด้านการสงเคราะห์ เช่น ให้ยืมสิ่งของ เลี้ยงเด็ก กำพร้า เป็นต้น	261	26.1
บทบาทด้านการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอน เป็นวิทยากรอบรมจริยธรรมในโรงเรียน เขียนหนังสือ ตำรา หรือเอกสารเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน เป็นต้น	198	19.8
บทบาทด้านสุขภาพอนามัย เช่น รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น	72	7.2
บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมะ การสอนวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น	67	6.7
บทบาทด้านความเชื่อและพิธีกรรม เช่น ปลูกเสกเครื่องรางของขลัง ดูดวง ใ้หวย เป็นต้น	42	4.2

จากตาราง 82 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า บทบาทที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมีเป็นลำดับที่ 3 มากที่สุด คือ บทบาทด้านการพัฒนา เช่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรม พัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นต้น จำนวน 361 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 ถัดมาเป็นบทบาทด้านการสงเคราะห์ เช่น ให้ยืมสิ่งของ เลี้ยงเด็กกำพร้า เป็นต้น จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 26.1 และ สุดท้าย คือ บทบาทด้านความเชื่อและพิธีกรรม เช่น ปลูกเสกเครื่องรางของขลัง ดูดวง ใ้หวย เป็นต้น จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2

ตาราง 83 แสดงผลการวิเคราะห์บทบาทที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมีในลำดับที่ 4

บทบาทพระสงฆ์ที่พึงมี	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
บทบาทด้านการสงเคราะห์ เช่น ให้ยืมสิ่งของ เลี้ยงเด็ก กำพร้า เป็นต้น	403	40.3
บทบาทด้านการพัฒนา เช่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเพณี วัฒนธรรม พัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นต้น	240	24.0
บทบาทด้านสุขภาพอนามัย เช่น รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น	192	19.2
บทบาทด้านการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอน เป็น วิทยากรอบรมจริยธรรมในโรงเรียน เขียนหนังสือ ตำรา หรือเอกสารเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน เป็นต้น	76	7.6
บทบาทด้านความเชื่อและพิธีกรรม เช่น ปลุกเสกเครื่องราง ของขลัง ดูดวง ไบ้หวย เป็นต้น	54	5.4
บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา เช่น การเทศน์ การบรรยาย ธรรมะ การสอนวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น	32	3.2

จากตาราง 83 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า บทบาทที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมีเป็นลำดับที่ 4 มากที่สุด คือ บทบาทด้านการสงเคราะห์ เช่น ให้ยืมสิ่งของ เลี้ยงเด็กกำพร้า เป็นต้น จำนวน 403 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 ถัดมาเป็นบทบาทด้านการพัฒนา เช่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเพณี วัฒนธรรม พัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นต้น จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 และ สุดท้าย คือ บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมะ การสอน วิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2

ตาราง 84 แสดงผลการวิเคราะห์บทบาทที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมีในลำดับที่ 5

บทบาทพระสงฆ์ที่พึงมี	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
บทบาทด้านสุขภาพอนามัย เช่น รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น	500	50.0
บทบาทด้านการสงเคราะห์ เช่น ให้ยืมสิ่งของ เลี้ยงเด็กกำพร้า เป็นต้น	188	18.8
บทบาทด้านการพัฒนา เช่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรม พัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นต้น	165	16.5
บทบาทด้านความเชื่อและพิธีกรรม เช่น ปลุกเสกเครื่องรางของขลัง ดูดวง ไขว่ย เป็นต้น	101	10.1
บทบาทด้านการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอน เป็นวิทยากรอบรมจริยธรรมในโรงเรียน เขียนหนังสือ ตำราหรือเอกสารเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน เป็นต้น	29	2.9
บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมะ การสอนวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น	17	1.7

จากตาราง 84 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า บทบาทที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมีเป็นลำดับที่ 5 มากที่สุด คือ บทบาทด้านสุขภาพอนามัย เช่น รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น จำนวน 500 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ถัดมาเป็นบทบาทด้านการสงเคราะห์ เช่น ให้ยืมสิ่งของ เลี้ยงเด็กกำพร้า เป็นต้น จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 และ สุดท้าย คือ บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมะ การสอนวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7

ตาราง 85 แสดงผลการวิเคราะห์บทบาทที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมีในลำดับที่ 6

บทบาทพระสงฆ์ที่พึงมี	จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
บทบาทด้านความเชื่อและพิธีกรรม เช่น ปลุกเสกเครื่องรางของขลัง คูดวง ใบหอย เป็นต้น	687	68.7
บทบาทด้านสุขภาพอนามัย เช่น รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น	184	18.4
บทบาทด้านการพัฒนา เช่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรม พัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นต้น	48	4.8
บทบาทด้านการสงเคราะห์ เช่น ให้อุ้มสิ่งของ เลี้ยงเด็ก กำพร้า เป็นต้น	43	4.3
บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมะ การสอนวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น	24	2.4
บทบาทด้านการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอน เป็นวิทยากรอบรมจริยธรรมในโรงเรียน เขียนหนังสือ ตำรา หรือเอกสารเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน เป็นต้น	15	1.5

จากตาราง 85 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า บทบาทที่พระสงฆ์ไทยที่พึงมีเป็นลำดับที่ 6 มากที่สุด คือ บทบาทด้านความเชื่อและพิธีกรรม เช่น ปลุกเสกเครื่องรางของขลัง คูดวง ใบหอย เป็นต้น จำนวน 687 คน คิดเป็นร้อยละ 68.7 ถัดมาเป็นบทบาทด้านสุขภาพอนามัย เช่น รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 และ สุดท้าย คือ บทบาทด้านการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอน เป็นวิทยากรอบรมจริยธรรมในโรงเรียน เขียนหนังสือ ตำรา หรือเอกสารเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน เป็นต้น จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยคำถามปลายเปิด พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าบทบาทของพระสงฆ์ที่พึงมีมากที่สุด ได้แก่ การปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามพระวินัยหรือวินัยของสงฆ์ มีการถือศีล ควบคู่การศึกษาและปฏิบัติตามหลักธรรมอย่างเคร่งครัด และเน้นการเป็นผู้เผยแผ่ ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมคำสั่งสอนของพุทธศาสนา และควรมีบทบาทในการด้านการศึกษาให้มากขึ้น โดยการเป็นพระวิทยากรหรือผู้สอนหลักธรรมทางศาสนาแก่พุทธศาสนิกชน โดยเฉพาะให้แก่เด็ก

และเยาวชนในสถานศึกษา นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าบทบาทหรือพฤติกรรมที่พระสงฆ์ไม่พึงเป็นมากที่สุด ได้แก่ การมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง การสอนให้ประชาชนงมงาย เช่น การไหว้ขอ การปลุกเสก การมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมรวมทั้งการตามวัดถุณิยม เช่น การสูบบุหรี่ การใช้โทรศัพท์มือถือ การดูโทรทัศน์ลักษณะเพื่อความบันเทิง และการใช้พุทธศาสนาเป็นเครื่องมือทำมาหากินหรือที่เรียกว่าใช้ศาสนาในเชิงพุทธพาณิชย์ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างยังได้เสนอแนวทางที่ช่วยในการปรับปรุงดูแลพระสงฆ์ให้มีบทบาทที่เหมาะสม ได้แก่ ควรมีการตรวจสอบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของพระสงฆ์ให้มากขึ้น ควรมีกฎหมายบังคับลงโทษพระที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมเพราะถือเป็นการหลอกลวงประชาชน มีการตรวจสอบผู้ที่บวชอย่างเคร่งครัด ควรมีการทบทวนบทบาทของพระสงฆ์ในปัจจุบันใหม่และชัดเจน หน่วยงานที่ดูแลพระสงฆ์ เช่น กรมการศาสนาต้องเอาจริงเอาจังในการสอดส่องดูแลพระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชนทุกคนต้องช่วยกันดูแลสอดส่องศาสนาพุทธอย่างใกล้ชิด

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

ในบทที่ 4 ได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการให้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างใน 5 จังหวัดในเขตภาคกลาง จำนวน 1,000 คน โดยการตอบแบบสอบถามแล้วทำการวิเคราะห์ตามสมมติฐานทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ในบทนี้จะเป็นการสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานเพื่อจะได้ทราบว่าผลการวิจัยที่ได้เป็นไปตามคาดหมายไว้ล่วงหน้ามากน้อยเพียงใด จากนั้นจึงจะได้นำผลการวิจัยไปประสานกับผลการวิจัยอื่น ๆ เพื่อให้เห็นภาพกว้างที่จะสามารถนำไปใช้ในการเสนอแนวทางและข้อจำกัดในการวิจัย ซึ่งจะนำเสนอด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในกลุ่มนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สมรสแล้วและ กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในลักษณะอื่น ๆ เช่น ตามความสะดวก มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

2. กลุ่มเพศชาย กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นในกลุ่มย่อยใด ๆ

3. กลุ่มเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สมรสแล้วและ กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในลักษณะอื่น ๆ เช่น ตามความสะดวก มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

4. กลุ่มอายุระหว่าง 18–25 ปี กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ และกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเฉพาะวันพิเศษต่าง ๆ เช่น วันเกิด งานบวช งานศพ มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

5. กลุ่มอายุระหว่าง 26–40 ปี กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้พบว่า เพศหญิงมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันดีกว่าเพศชาย กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจและกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเฉพาะวันพิเศษต่าง ๆ เช่น วันเกิด งานบวช งานศพ มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

6. กลุ่มอายุระหว่าง 26-40 ปี กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษาหรือกำลังเรียนหนังสือรัฐวิสาหกิจ กลุ่มตัวอย่างที่สมรสแล้วและกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันสำคัญทางศาสนา มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

7. กลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นในกลุ่มย่อยใด ๆ

8.กลุ่มอาชีพเกษตรกรกรรม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นในกลุ่มย่อยใด ๆ

9. กลุ่มอาชีพรัฐวิสาหกิจ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การประกอบพิธีกรรม ต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่

เป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวัน มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

10. กลุ่มอาชีพรับราชการ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องรางของขลัง การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี เป็นโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าและเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในลักษณะอื่น ๆ เช่น ตามสะดวก มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

11. กลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การแต่งหนังสือ ตำราทางพุทธศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นในกลุ่มย่อยใด ๆ

12. กลุ่มอาชีพค้าขาย กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

13. กลุ่มอาชีพรับจ้าง กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

14. กลุ่มอาชีพนักเรียนนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

15. กลุ่มอาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ว่างงาน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การปลูกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ พบว่า กลุ่มที่มีอาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน ว่างงาน ที่เป็นเพศหญิง มีความคิดเห็นตอบบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันดีกว่าเพศชาย และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี มีความคิดเห็นที่ดีตอบบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

16. กลุ่มไม่ได้เรียนหนังสือ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นในกลุ่มย่อยใด ๆ

17. กลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย มีสถานภาพสมรส มีความคิดเห็นที่ดีตอบบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

18. กลุ่มการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นในกลุ่มย่อยใด ๆ

19. กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในลักษณะอื่น ๆ เช่น ตามสะดวก มีความคิดเห็นที่ดีตอบบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

20. กลุ่มสถานภาพโสด กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือกว่า มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในทุกวันสำคัญทางศาสนา มีความคิดเห็นที่ดีตอบบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

21. **กลุ่มสถานภาพสมรสแล้ว** กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 41 - 60 ปี มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

22. **กลุ่มสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง** กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การสอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นในกลุ่มย่อยใด ๆ

23. **กลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวัน** กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การแต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

24. **กลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพระ** กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการพัฒนาสังคม เช่น เลี้ยงเด็กกำพร้า การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นในกลุ่มย่อยใด ๆ

25. **กลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันสำคัญทางศาสนา** กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการสงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นต้น การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี สถานภาพโสด มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทยปัจจุบันมากที่สุด

26. **กลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพิเศษ** เช่น วันเกิด งานบวช งานศพ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่ดีงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน

การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การอนุรักษ์และส่งเสริม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี สถานภาพโสด มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทพระสงฆ์ไทย ปัจจุบันมากที่สุด

27. กลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาทุกวันอื่น ๆ เช่น ตามสะดวก กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ว่าพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันมีบทบาทมากในเรื่องการอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น การพัฒนาถาวรวัตถุ และสภาพแวดล้อมภายในวัด เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในกลุ่มนี้ไม่พบ ความแตกต่างของความคิดเห็นในกลุ่มย่อยใด ๆ

28. กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า บทบาทพระสงฆ์ที่พึง ควรเป็นดังนี้ตามลำดับ 1) บทบาทด้านการเผยแผ่ศาสนา เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมะ การสอนวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 74 ของผู้ตอบในลำดับนี้ 2) บทบาทด้านการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอน เป็นวิทยากร อบรมจริยธรรมในโรงเรียน เขียนหนังสือ ตำราหรือเอกสารเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน เป็นต้น คิด เป็นร้อยละ 58.4 ของผู้ตอบในลำดับนี้ 3) บทบาทด้านการพัฒนา เช่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรม พัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 36.1 ของ ผู้ตอบในลำดับนี้ 4) บทบาทด้านการสงเคราะห์ เช่น ให้ยืมสิ่งของ เลี้ยงเด็กกำพร้า เป็นต้น คิด เป็นร้อยละ 40.3 ของผู้ตอบในลำดับนี้ 5) บทบาทด้านสุขภาพอนามัย เช่น รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 50 ของผู้ตอบในลำดับนี้ และ 6) บทบาทด้านความเชื่อและพิธีกรรม เช่น ปลุกเสกเครื่องรางของขลัง ดูดวง ไบ้หวย เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 68.7 ของผู้ตอบในลำดับนี้

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าประชาชนมีความเห็นว่าพระสงฆ์ควรมีการแสดงบทบาทที่ เหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและบทบาทในการมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน ดังนั้น สถาบันสงฆ์ตลอดทั้งหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องควร ให้การสนับสนุนการแสดงบทบาทดังกล่าวอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง

2. เนื่องจากงานวิจัยนี้ทำการสำรวจความคิดเห็นเฉพาะประชาชนที่เป็นตัวแทนจาก 5 จังหวัดในเขตภาคกลางดังนั้นเพื่อเป็นการขยายฐานความรู้ให้เพิ่มพูนขึ้นจึงควรมีการศึกษาความ คิดเห็นของประชาชนในภูมิภาคต่างๆ เพิ่มมากขึ้นรวมทั้งควรมีการศึกษาข้อมูลในเชิงลึกโดยใช้ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับบทบาทที่เหมาะสมของพระสงฆ์ ต่อไป

บรรณานุกรม

- จักรพงษ์ ปรากฏวิเศษ. (2541). การศึกษาทัศนะของคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดนครสวรรค์. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541.
- เจิม สุวโจ, พระมหา, ประยงค์ อัฒจักร และนิคม พุทธา, กองบรรณาธิการ. (2536). พระสงฆ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ. กรุงเทพฯ : มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย.
- จ้านงค์ ร่มเย็น. 2540. บทบาทของพระญาณวิทยาคมเถร (หลวงพ่อกุณ ปริสุทฺโธ) กับการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอคำชะโนด จังหวัดนครราชสีมา. ปรินญาณศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาไทยคดีศึกษา (เน้นสังคมศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูเกียรติ ลีสุวรรณ. 2535. ระบบการเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นชนบทภาคเหนือ. (รายงานการวิจัย). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทัศนา บุญทอง (2524). ทฤษฎีบทบาท : แนวคิดและการนำไปใช้ในวิชาชีพพยาบาล. วารสารพยาบาล. (31 ตุลาคม-ธันวาคม).
- ธีระวุฒิ ธีรธมโม (โสเมเกษตรินทร์), พระมหา. (2543). บทบาทของพระสงฆ์ สื่อบุคคลในการชี้นำและปลูกจิตสำนึกประชาชนชนบท เพื่อการมีส่วนร่วมใน การ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณี พระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส. พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประเสริฐ เข้มกลิ่นฟุ้ง และคณะ. (2544). สังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหากฤษฎา นันทเพชร . (2540). ทัศนคติของพระสงฆ์ต่อบทบาทการพัฒนาสังคม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พระมหานุกุลเกิด มะพารัมย์. (2544). บทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชนที่พูดภาษาเขมรถิ่นไทยกรณีศึกษา : บทบาทหลวงพ่อบุ๊ อีสสุโร วัดป่าเลไลย์ และเครือข่ายจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรินญาณศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระมหาปัญญา สุขสงค์. (2541). บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม ศึกษาเฉพาะกรณี : พระพิศาลธรรมพาทิ (พระอาจารย์พยอม กลฺยาโณ). ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเกริก.

พระมหาไพสิทธ์ สัตยาธูร. (2542). บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ศึกษากรณี : พระเทพ -
สิมามรณกับการพัฒนาชนบทในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา-
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยมหิดล.

พระมหาวิมลัญญา ทูยไรสงค์. (2544). บทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมองค์กรชุมชน เพื่อสร้างทุน
ชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี : กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์สังคม
สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พระมหาสุภา อุตโท. (2541). บทบาทพระสงฆ์ไทยใน 2 ทศวรรษหน้า(2541-2560). วิทยานิพนธ์
สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระราชวรณีย์. (2527). สถาบันสงฆ์กับคนไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.

พระราชวรณีย์. (2530). การกิจของชาวพุทธรุ่นใหม่ในสถานการณ์ปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิ
โกมลคีมทอง.

พระสมณีก อนันตวรรังส. (2540). สถาบันสงฆ์กับการพัฒนาสังคมไทยในอนาคตตามทรรศนะ
ของพระผู้นำทางด้านวิชาการ. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. คณะ
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระโสภณ โสภโณ. (2544). พระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม : ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการ
พัฒนาสังคมของเจ้าคณะแขวงในกรุงเทพมหานครกับเจ้าคณะตำบลในต่างจังหวัด.
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาศาสนาเปรียบเทียบ. บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยมหิดล.

พระอวยชัย อินทร์ศรีเมือง. 2542. ปัจจัยที่ช่วยส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์
กลางชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี : วัดในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาไทยคดีศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พรพิทยา แก้วสามสี. (2529). การศึกษาบทบาทการบริหารงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดในประเทศไทย.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิศิษฐ์ บุญไชย และ ทรงคุณ จันทจร. (2540). ศาสนาพุทธ สถานภาพ บทบาทต่อการ
เปลี่ยนแปลงในสังคมอีสาน ศึกษาพระสงฆ์ในภาคอีสาน. มหาสารคาม : สถาบันวิจัย
ศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พินิจ ลาภานันท์. (2539). บทบาทพระสงฆ์ในงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรพร สิริกาญจน. (2535). หน้าที่ของพระสงฆ์ตามพุทธบัญญัติ แนวคิดและบทบาทของพระคำเขียน สุวณโณ ในการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภิญโญ สาร. (2523). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยุทธ์ ปยุตโต, พระมहा. (2513). พุทธศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สืพร.
- มานี ไชยธีรานุกูลศิริ และคณะ (2542ก). “บทบาทของพระสงฆ์ในยุคโลกาภิวัตน์: กรณีศึกษาในภาคเหนือและภาคใต้”. การศึกษาผลการวิจัย ของกรมการศาสนา ปีงบประมาณ 2535-2542 กรมการศาสนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา. หน้า 77-80.
- รอบ รักษาพรหมณ์. (2534). บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช. ม.ป.ท.: กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- วันชัย ธนวิโส (กัณหากาญจนะ), พระ. (2543). การสำรวจทัศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาการชนบท. พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต (ธรรมนิเทศ). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิฑูรย์ กสิผล. (2541). บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมพงศ์ เกษมสิน. (2523). การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อนุดิษฐ์ สมฤทธิ์. (2542). การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อมร ไสภณวิเชษฐ์วงศ์ และกวี อิศริวรรณ. (2537).
- อรัศธรรม ศิริค้อม (2526). บทบาทของพระสงฆ์มหานิกายในการพัฒนาสังคม: ศึกษาเฉพาะกรณีพระสงฆ์จีนนิกายและอนัมนิกายในภาคกลางของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ สก.ม. คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุทัย หิรัญโต. (2526). สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา-มานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Ralp Linton. (1964). *The science of man in the world crisis*. New York: Columbia University Press.
- Hoyle E. (1969). *The role of the teacher*. New York: Humanities Press.

Schellenberg James. A. (1971). Instructor's manual for an introduction to social psychology. New York : Random House.

Good Thomas L. (1973). Looking in classrooms. New York : Harper& Row.

ภาคผนวก

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์

เนื่องจากศูนย์พุทธศาสนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของคนไทยปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการและการสนับสนุนส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ไทยต่อไป จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ซึ่งข้อมูลที่ได้นี้ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ในภาพรวมและเก็บข้อมูลรายบุคคลเป็นความลับขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่าน

ผศ.ดร.อ้อมเดือน สดมณี

หัวหน้าโครงการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในวงเล็บหน้าข้อความหรือเติมคำลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี
3. อาชีพ

() เกษตรกรรม	() รัฐวิสาหกิจ	() รับราชการ	() พนักงานเอกชน
() ค้าขาย	() รับจ้าง	() นักเรียน/นักศึกษา	
() อื่นๆ ระบุ.....			
4. ระดับการศึกษา

() ไม่ได้เรียน	() ประถมศึกษา
() มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส	() ปริญญาตรีขึ้นไป
5. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาบ่อยครั้งเพียงใด

() ทุกวัน	() ทุกวันพระ	() ทุกอาทิตย์
() ทุกวันสำคัญทางศาสนา		
() เฉพาะวันพิเศษ (เช่น วันเกิด งานบวช งานศพ ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า)		
() อื่นๆ โปรดระบุ.....		

6. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาใดบ้าง(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ทำบุญตักบาตร () ฟังเทศน์ () สันทนาธรรม
() ปฏิบัติธรรม(เช่น นั่งสมาธิ เดินจงกรม) () อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน

โปรดแสดงความคิดเห็นของตัวท่านว่าท่านมีความคิดเห็นอย่างไรตามหัวข้อต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

บทบาทของพระสงฆ์	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ปฏิบัติเจริญวิปัสสนากรรมฐานเป็นหลัก			
2. สอนประชาชนในการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน			
3. เป็นวิทยากรอบรมสั่งสอนจริยธรรมและแนวทางการดำรงชีวิตที่พึงามถูกต้อง เช่น การเทศน์ การบรรยายธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน			
4. เป็นครูสอนธรรมะในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ			
5. แต่งหนังสือ ตำรา ทางพุทธศาสนา			
6. เป็นครูอบรมสั่งสอนและให้การศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร			
7. ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญบ้าน เจิมป้าย เป็นต้น			
8. ปลุกเสกวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลัง			
9. พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ส่งเสริมอาชีพและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีศิลปวัฒนธรรมไทย			
10. พัฒนาถาวรวัตถุและสภาพแวดล้อมภายในวัด			
11. มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง			
12. สงเคราะห์ประชาชน เช่น ให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้ของวัด ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เลี้ยงเด็กกำพร้า เป็นต้น			
13. ทำนายโชคชะตา			
14. ให้โชคลาภ ไขห่วยแก่ประชาชน			
15. รักษาโรคภัยไข้เจ็บ			

